

TAIKA ARTIMUOSE RYTUOSE

PASĖKA AMERIKIEČIŲ — SOVIETŲ BENDRAVIMO

Žiniomis iš prezidento
Nixono būstinės San Cle-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Gazos juostos pajūryje būtų sudaryta nepriklausoma Palestino arabų valstybė ir net Jeruzale būtų paskelbta tarptautiniu miestu, kuriame arabai galėtų tvarkytis savarankiškai. Bet kadangi visų arabų sutikimas nėra lauktinas, Izraelis specifiniai Egiptui galėtų pasiūlyti tik dalį Sinajaus dykumos visiškai kontrolėn ar beveik visą ją su sąlyga, kad ji būtų demilitarizuota. Tos sąlygos kontraliavimui ir išlaikymui kaip tik ir reikalingas amerikiečių-sovietų bendravimas.

Ta proga pravartu sustoti prie Izraelio teigimų, kad egiptiečiai (faktinai sovietai) pirmomis paliaubų dienomis nesilaikė paliaubų sąlygų, bet perkėlė savo priešlėktuvinių raketų baterijas arčiau Suezio kanalo, kas greičiausiai atitinka tiesai. Washingtonui tačiau atrodo, kad tokių 'smulkmenų' kėlimas būtų šiuo metu bloka politika ir už tat jis aiškinasi, kad jis neturįs jokių konkrečių įrodymų, išskyrus Izraelio patiektų nuotraukų, kurios nėra labai aiškios. Amerikiečiai Suezio kanalo zoną seka iš savo SAMOS satelitų, kurie yra daugiau pritaikinti sekti didesnių raketų iššovimus Sovietų Sąjungoje, negu kariuomenės dalinių kilnojimus dykumoje. Tikslėnes nuotraukas daro labai aukštai skrendą U-2 lėktuvai, bet jie pradėjo patruliuoti tik keliom dienom po paliaubų praslinkus. (Jie skrenda virš Izraelio teritorijos bent 10 km. nuo Egipto sienos). Dėl vietų tų techninių ir politinių priežasčių JAV nori nekelti paliaubų sulaužymo klausimo.

Jei būtų sudaryta kokia taika tar Egipto ir Izraelio, pastarajam susitarti su Jordanija nebūtų labai sunku, ypač jei būtų sutarta dėl Palestinos arabų val-

(Nukelta i 2 psl.)

mente, Kalifornijoje, JAV ir Sovietų Sąjunga gali sutarti kartu pasiūsti 'stebėtojus' į Artimuosius Rytus, kurių uždavinys būtų užtikrinti kažką panašaus į taiką tarp Izraelio ir Egipto. Jei taip iš tikro įvyktų, po 25 metų pertraukos vėl būtų atgavintas dviejų 'super-galybių' bendravimas, kuris tą sykį pasauliui atnešė tiek daug nelaimių. Tikint, kad šį kartą jis bus laimingesnis, sustokime prie kai kurių faktų, kurie kalba tokio susitarimo naudai.

Visų pirma nei Sovietų Sąjunga, o juo labiau JAV nenori atviros konfrontacijos. Antra, tiek Egiptas, tiek ir Izraelis nori taikos. Taika Egiptui leistų atidaryti Suezio kanalą ir grąžinti į jo zoną per 400,000 iš ten iškeltų gyventojų. Idomu, kad prezidento Nasserio prestižas, jam sutikus su paliaubomis, ne tik nenukrito, bet gerokai pakilo, kas parodo, jog nepaisant visų karingų šūkių, karas su Izraeliu buvo Egipte nepopuliarus. Nasserio sarakastiškas pareiškimas, kad "Visi arabai yra broliškai pasiryžę kautis iki paskutinio vyro t. y. iki paskutinio egiptiečio", — kalba už pasiryžimą daugiau domėtis specifiniais Egipto reikalais negu viso arabų pasaulio. Tas arabų pasaulis skaičiumi labai imponuoja — 100,000,000 žmonių, tačiau praktiškai be sovietų pagalbos ginklais ir žmonėmis, jis nepajėgtų nugalėti nei poros milijonų izraelitų.

Izraelis šiuo metu tur būt dar galėtų kiek pastumti savo sienas, bet kokia iš to prasme? Pagal TIME už tvirtą taiką Izraelis yra pasiryžęs atiduoti praktiškai beveik visas savo užkariautas teritorijas, iš vakarinio Jordano upės pakraščio ir

ALT S-gos Seimas įvyks Philadelphijoje

Rugpičio 22 d. Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos valdybos nariai su žmonėmis suvažiavo į gražią ponų Pocių rezidenciją Beverly Shores Ind. pasitarti Sąjungos reikalais. Dalyvavo visi valdybos nariai: pirm. T. Blinstrubas, vicepirmininkai V. Mažeika ir K. Pocius, sekretorius C. Modestavičius ir išdininkas M. Šimkus. Tuo tarpu kai ponios gražiai laiką leido paežeryje, vyrai susėdę ažuolų pavėsyje apsprendė Tautinės Sąjungos esamą ir būsimą veiklą.

Pirmoje eilėje buvo nutarta sekanti Sąjungos seimą šaukti Philadelphijoje 1971 m. gegužės 29 ir 30 dienomis. Provizorinę seimo darbotvarkę pavesta sudaryti V. Mažeikai, o T. Blinstrubas su C. Modestavičium paruoš tuo

reikalu aplinkraštį skyriams.

Aptariant skyrių veiklą buvo pastebėta, kad dauguma skyrių veikia gana gerai, atkreiptinas dėmesys į jaunimo prieauglį ir Korp! Neo-Lithuania su kuria pageidautinas kuo artimiausias bendradarbiavimas. Patartina, kad skyrių valdybų nariai susipažintų su visais Sąjungos valdybos aplinkraščiais; valdyba stengsis kiek sąlygos leis aplankyti kuo daugiau skyrių.

Su dideliu dėmesiu yra laukiamas tautinės minties žurnalas "Naujoji Viltis", kuris baigiamas rinkti ir pasirodys ši rudenį.

Posėdis užsitęsė net dvi dienas malonioje šeimininkų ponų Pocių globoje, už ką visa valdyba ponams Pociams yra ypatingai dėkinga. (M)

Šiandien ir rytoj

KANKINIŲ koplyčia dar tebedomina lietuvių visuomenę ir girdisi kritikos balsų. Neseniai Draugo dienraštyje b. kv. pastebėjo, kad tos koplyčios įsteigimas šv. Petro bazilikos požemyje papykdė bolševikinius oponentus atsilipti iš Vilniaus. Jis tai vadina mūsų emigracinės veiklos taikliu šūviu.

Niekad nėra taiklumo ribos. Greta taiklių šūvių gali būti dar taiklesni, greta dar taiklesnių gali būti ir taikliausi.

Gailestingumo Motinos titulo atkartinimas sekant Aušros Vartų koplyčios įrašą, kažin ar yra taiklus šūvis. Viskas čia taip aklinai sudėta į religinio ištikimumo skraistę, kad ir "Vilniaus rašėja Valius" (b. kv. terminas) nerado ką daugiau prikišti, kad tik tai, kad tokia originali koplyčia neuždaryta Vilniuje. Tai jau geria žinia. Kitos koplyčios ir bažnyčios ten paverčamos sandėliais, dirbtuvėmis ir šokių salėmis. Valius tačiau neturėjo kompartijos įgaliojimo paskelbti, kaip ilgai Aušros Vartų koplyčia liks "atidaryta"?

Ar nebūtų čia taiklesnis, o gal ir taikliausias šūvis tada jeigu "dialogo" su savo mirtiniais priešais beiešką vaticanininkai leistų mums pavadinti koplyčią lietuvių kankinių atminimui skirta koplyčia?

Štai vienas aukotojas (Povilas Labanauskas) prie aukos prijungė savo tekstą: "Amžinajame Mieste Romoje tebestovė ši koplyčia kaip uola, primindama vaikų vaikams ir kartų kartoms, kad tvirto tikėjimo lietuvių jokie pragaro vartai nepalaus".

O keleta šimtų aukotojų skiria atmintines aukas: atminčiai dr. J. Žemgilio Panevėžy 1941 m. bolševikų nužudytą; atminčiai kun. Pauliaus Rocėvičiaus bolševikų nužudytą; atminčiai brolio A. Ruzgo mirusio Sibire; atminčiai savo sesers ir jos vyro Gerulių Sibire žuvusių; atminčiai Sibiro kankinių Margaritos Tiškeinės, Uršulės Tiškutės, Broniaus Tiškaus, Emilijos Misičiūtės...

Kankinių litanija yra ilga. Jos paskutinįjį vardą tiksliai Dievas nežino.

Ar ne šie aukotojai sukūrė marmurinį požemį, kur tikėjosi įamžinti savo brangiausių asmenų vardus ir kančias?

Todėl neišvengiamai Kankinių vardas, kad ir kaip santūriai įjungtas į oficialų šios koplyčios titulą, būtų taiklesnis šūvis, už asmenišką sutikimą ir klusnumą svetimos politikos zigzagams.

Lietuvos kariuomenėje netaiklūs šūviai buvo vadinami "šūvis į Dievo langą". Bet mūsų šūviai prie pat Vatikano nepataikė nė Dievui į langą.

"Gyvataras" kartu su Vancouverio "Atžalynu". Antroje eilėje koncerto programą pravedusi Lina Verbickaitė, "Atžalyno" vadovė A. Šmitienė, "Gyvataro" vadovė G. Breichmanienė ir išvykos reikalingą vedėja I. Jokubynienė.

'GYVATARAS' KANADOS VAKARUOSE

Birželio 26 -- liepos 5 dienomis Hamiltono "Gyvataras" atliko istorinę kelionę, aplankydamas Vakarų Kanados lietuvių kolonijas Sault St. Marie, Winnipeg, Edmontone, Red Deer, Calgary ir Vancouveryje. Istorinė ši kelionė yra todėl, kad per 20 metų tik pirmą kartą didesniai meniniam vienetai pavyko atlikti 6000 mylių kelionę ir aplankyti nuo visų dideliais nuotoliais atskirtus lietuvius. Būdami negausūs skaičiumi jie nepajėgia suorganizuoti meninių vienetų ir jų kultūrinis gyvenimas merdėja. Tik viename Vancouveryje veikia tautinių šokių grupė ir tai tik antri metai.

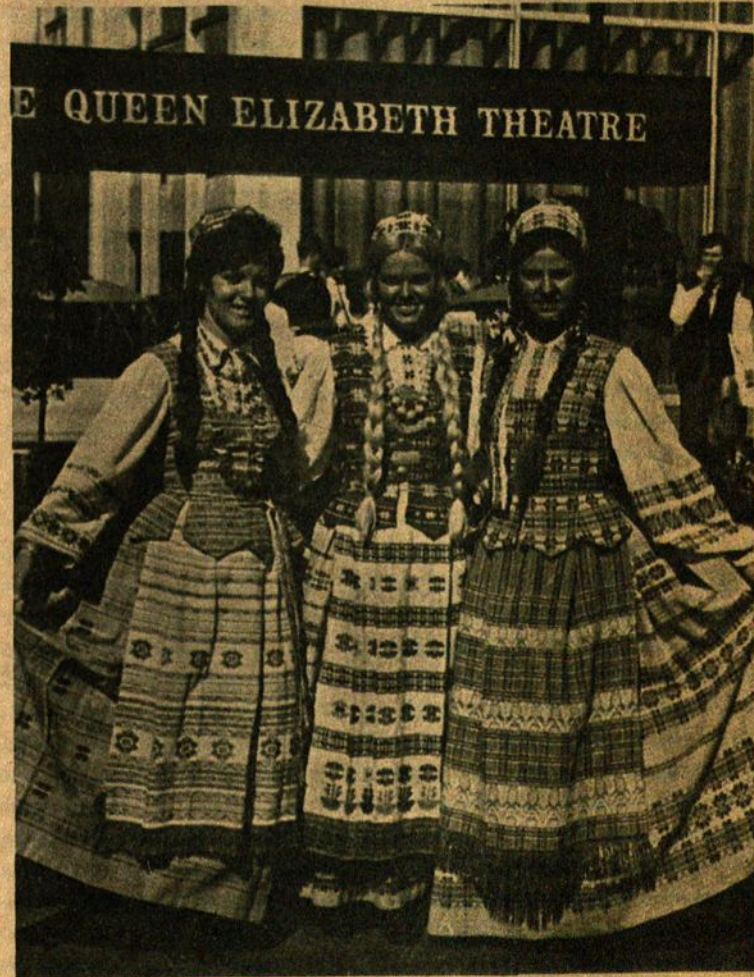
Pagrindinis šios išvykos organizatorius buvo Vakarų Kanados lietuvių bendruomenė. Lietuviai puikiai išnaudojo šią progą, susikviesdami į koncertus, aukštus valdžios ir miestų pareigūnus, įvairių valstybių konsulus, kitų etninių grupių atstovus, televiziją, spaudą ir t.t.

Koncertai visur buvo gerai suorganizuoti ir iškilmingai pravesti. Tuo ypatingai pasižymėjo Edmontono lietuvių pripildydami gražiąją Jubilee Auditorium.

Daugumas svečių — kalbėtojų nesigailėjo gražių žodžių ne tik programos atlikėjams, bet ir organizatoriams, kurie nors ir negausūs skaičiumi, bet

moka puikiai susiorganizuoti ir suteikti ne tik sau, bet ir kitiems džiaugsmo valandėlę ir lietuvių liaudies meną patatyti tokioje šviesoje, jog pristato Lietuvą kaip seną ir kultūringą tautą, turinčią savo papročius ir tradicijas. Daug kur šokiai buvo nufilmuoti ir vėliau vakare parodyti televizijoje, parbrėžiant, kad tai Hamiltono lietuviai, kurie atstovavo Kanadą tarptautiniame festivalyje Prancūzijoje.

Ir šios išvykos metu "Gyvatarui" teko dalyvauti tarptautiniame festivalyje, kuris vyko Red Deer. Sekančią dieną vietos dienraštis "The Red Deer Advocate" pirmame puslapyje idėjo "Gyvataro" nuotrauką su gražiu aprašymu. Laiške, gautame iš Red Deer rašoma: "Lietuviški šokiai ir lietuvių jaunimas dar ilgai bus minimi mūsų mieste. Daug žmonių žavėjosi šokiais ir nėra abejonės, kad Lietuvos (Nukelta i 3 psl.)

Vida Čegyte, Silvija Martinkute ir Giedre Breichmanaitė po koncerto Vancouveryje.

Gyvataras atsisveikinant su vaišingais Sault St. Marie lietuviais

"ŽMOGUS IR JO PASAULIS"

PARODA EINA PRIE GALO

Su dideliu pasisekimu prasidėjusi šių metų pasaulinė ir kultūrinė Montrealio paroda artėja prie pabaigos. Nors oras puikus ir ji galėtų mažiausia dar būti pratęsta iki spalio mėnesio, kaip parodos administracija praneša, ji vistiek bus uždaryta rugsėjo 7 d., kaip iš anksto buvo numatyta. O gaila: dabar pats gėlių žydėjimas, kurių čia ištisi laukai, kiekvienas laukelis vis kitokios rūšies, vis kitos spalvos. O kiek tų visokiųjų gėlių ir krūmų žydi buvusiam amerikiečių paviljone, dabar vadinamame Biosphere, kuris išrodo tikras botanikos sodas su daugybe tropikinių paukščių...

Paskutinėmis savaitėmis, kai daugelis amerikiečių turi savo atostogų, tai didesnė lankytojų pusę sudaro amerikiečiai. Jie, apskabinę foto aparatais ir kameromis, vaikšto būriais, daugelis atvyksta su šeimomis ir parodoje praleidžia ištisas dienas: ne tik kad ką pamatyti, bet čia galima puikiai ir pailsėti, ir papramogauti. Iki šiol parodos lankytojų skaičius jau pasiekė 5 milijonus. Tikimasi, kad iki uždarymo dienos skaičius pasieks 6,5 milijonų, kaip tai buvo ir pernai metais. La Ronde pramogų parkas, tikimasi, pasiliks atdaras ir ilgiau.

Prie progos, kaip pranešama, Japonijos paroda irgi jau eina prie galo (uždarymas rugsėjo 13 d.), ir lankytojų skaičius ten jau pasiekė 50 milijonų. Taigi, Montrealis šiemet Osakos nebepasivys.

Iš paskutiniu laiku apžiūrėtų paviljonų ir pasirodymų įdomiausi buvo šie: Kaip jau anksčiau rašyta, Irano paviljone įrengta "1001" nakties pasakų pasaulis. Apačioje pristatyta 100 įvairiausių kambarinių dekoratyvinių augalų -- fikusių, oleandrių, kaktusų ir kitokiųjų. Viršų, tikrame pasakų pasaulyje, skamba svajinga orientalinė muzika, pristatinėta kėdžių, gali atsisėsti ir pasikėsti nirvanoje, o kas moka prancūziškai po mėlynais gaubtais gali klausyti pasakų. Šienos išdekoruotos persų kilimais, audiniais, rankdarbiais, kabo bronzinės lempos. Per vidurį kabo didžiulės tikro balto šilko burės, kitos burės šalyje. Palubėje lekia milžiniškas raudonas pegasas su ugnies karčiais ir uodega, pakaustytas aukso pasagomis. Paviljonas vėsinamas ir malonu pasidėti ir atvėsti.

Kas nori pasiklausyti muzikos -- turi didelį pasirinkimą. Yra specialus muzikos paviljonas, kur išstatyti įvairiausi muzikos instrumentai, žymių muzikų portretai, gaidos, o salėje skamba įvairi muzika. Orkestrai groja keletoje vietų ir muzikos rūšių pasirinkimas didžiausias: nuo rimtos, klasikinės muzikos, iki jazzo orkestrų ir triukšmingų modernių ir psichedeli-

ANTANAS BERNOTAS

nės muzikos orkestrėlių, kurie kurtinčiai trenkia, bet kuriuos jau nikliai mėgsta. Dalis tų pasirodymų perduodama per radiją ir televiziją.

Buvusiam African Village aikštyne dabar sutelktos Azija, Afrika ir Ramiojo vandenyno salos, kur atskirose patalpose išstatytos įvairių kraštų parodos, paveikslai, vietinių gyventojų išdirbiniai, rodomi filmai, skaidrės ir skamba įvairi muzika. Pietų Amerikos kraštai turi savo keletą patalpų. Rugpjūčio pirmąją savaitę savo pasirodymus turėjo Peru indėnai, kurie praėjo dideliu pasisekimu. Po to sekė kiniečiai: keletas gražuolių kinų mergaičių atlikinėjo jų dainas ir šokius. Antrąją savaitę rodėsi Kolumbija: pasirodymai buvo du kartus į dieną, buvo sekami šimtų žiūrovų ir entuziastingai sutinkami. Trečiąją savaitę užėmė Venezuela: pasirodymai buvo geri, gražiai suorganizuoti ir mieliai sutikti.

Į parodą šiemet vėl su grįžo Vokietija. Bet ji pasitaiptino ne savą paviljoną, kuris atiduotas "Vaikų Pasauliui", bet gavo buvusį Venezuelos paviljoną. Šiemet vokiečiai rodo tik savo krašto vaizdus ir spalvotas skaidres. Dalina turistinė literatūra.

Ispanija, kaip sakyta, šiemet savo paviljone rodo bulių kautynių vaizdus, išstatyta daug manikėnų, skamba puiki muzika. Bet ne tas patraukia žiūrovus: du kartus per dieną paviljono teatre vyksta su nepaprastu pasisekimu iš Madrido atvykusios Gracia de Sa cromonte trupės pasirodymai: dainos ir šokiai, išpildomi tokiu pasisekimu, kokio niekur ir niekuomet neteko matyti. Žiūrovai tiesiog delnus nuplėšia beplodami, o teatras visada sausakimšai pilnas. Už tokio pasirodymą reikėtų gerą pinigą mokėti, o jis čia rodomas veltui. Ispanija, aišku, turi didelių išlaidų tokiams ambliu išlaikymams, užtat pagyrimas jai! Greta, dviejuose toranuose, galima gauti ispaniškų valgių ir importuotų vynų. Patartina paragauti.

Yra ir naujų atvykėlių, kurie dar niekuomet parodoje nebuvo: tai Portugalija ir Malaysia. Portugalija rodo filmus iš savo krašto, o Malaysia yra išstačiusi daug savo krašto vaizdų, metalo ir medžio dirbinių. Trenkia triukšmingas Jamaikos juodųjų orkestras.

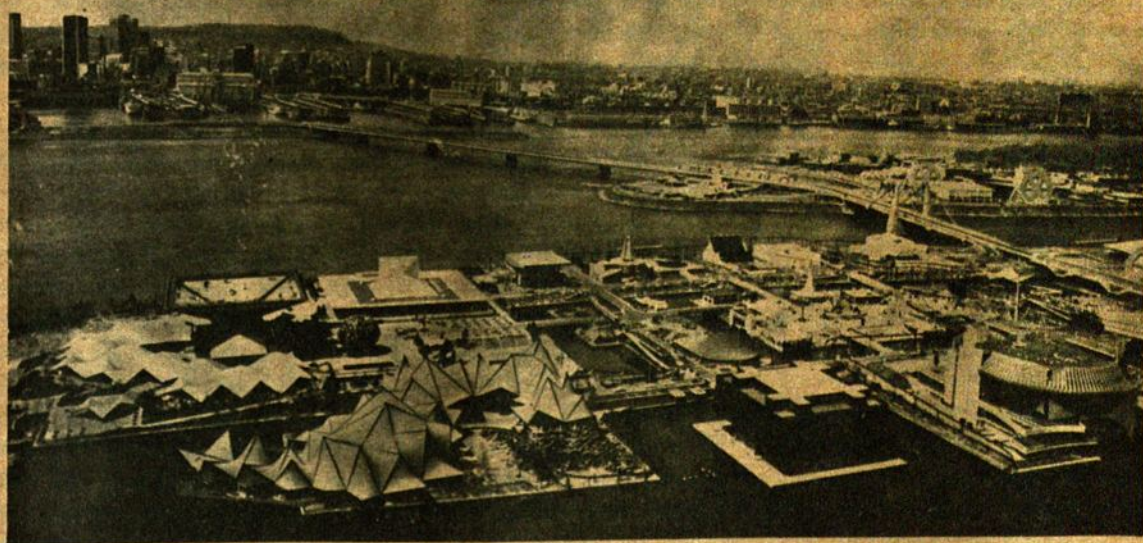
Sovietų Sąjunga yra išstačiusi daugelį nuotraukų ir vaizdų iš visos savo krašto. Jų tarpe kabo ir dvi didelės spalvotos nuotraukos iš Lietuvos. Vienoje jų parodyta Šv. Onos bažnyčia Vilniuje. Po ja parašas prancūziškai ir angliškai: "St. Ann's Church in city of Vilnius". Kitoje Trakų pi-

lis. Parašas: "A castle on Galve island, Trakai". Bet nepasakyta, kad tai Lietuvoje. Reiškia, jei lankytojas to nežino, tai jis ir susidarys vaizdą, kad tai yra Sovietų Sąjungoje. Greta esančiame teatre rodomi įvairūs filmai, kurie keičiami kas kelios dienos. Viename rodomos mergaitės, kurios gyvena kažkuriame Sibiro kaime, išėjusios pasivaikščioti po beržyną, dainuoja laimingas dainas. Kitame parodyta Estijoje, Talino mieste vykusi estų dainų šventė, skirta Estijos dainų šventės 100 metų sukakčiai paminėti, kurioje dalyvavo chorai ir iš kitų kraštų. Trečiame rodoma tikrai įdomi sporto šventė, vykusi Maskvoje. Nieko neteko matyti iš Lietuvos.

Etninių grupių paviljone kas kelios dienos pirmąją vis kitą tautybę. Pirmąją rugpjūčio savaitę pasirodymus turėjo italai, vėliau vokiečiai. Vokiečiai turėjo suorganizuoti tikrai įdomią parodą, o rugpjūčio 9 d., sekmadienį, 3 val. po pietų Tautybių Aikštėje turėjo savo pasirodymą, kuri kepinančioje saulėje sekė bent 2000 žiūrovų. Orkestras iš bavarų restorano pagrojo kelis muzikos dalykus, vienas choras sudainavo dainą, po to trys šokėjų grupės pašoko vykusiu šokių. Ypatinę pasisekimą turėjo Alpių šokėjų grupė.

Sekantį sekmadienį ten pat turėjo estai. Jie buvo suorganizuoti tikrai įdomią parodą, kur buvo išstatyta daug estų liaudies dirbinių, papuošalų, rūbų, pinigų, pašto ženklų, medalių ir t.t. Viduryje salės didelis Baltijos valstybių žemėlapis, kuriame mūsų likimo draugai estai rodo ir Lietuvą, prie kurios priskirti visi dabar rusų valdomi Rytrūsiai. Viduje skambėjo estų muzika, rodė spalvotas skaidres, o lauke šalia Kanados vėliavos kabėjo ir estų trispalvė. Lauke, lentomis grįstoje aikštėje, estų šokėjų grupė 2, 4 ir 6 val. turėjo savo pasirodymus. Pašoko labai gražiai, nors žiūrovų galėjo būti ir daugiau. Gal žiūrovus suklaidino laikraščiuose tilpę parodos programos skelbimai, kur buvo sakta, kad 3 val. Estijos diena įvyks Tautybių Aikštėje. Faktinai, sakytu laiku ten įvyko Indijos diena, kur pradžiutoje pasirodė Krishna sekotos sekėjų grupė, kuri su dainavo (ar, geriau pasakius, sugiedojo) Krishnai skirtą himną. Po to sekė orkestras, kuris griežia prie Indijos paviljono, pasirodymas, o geriausiai tai indės, kurios sušoko porą indų šokių, pritariant keistai muzikai.

Bulgarijos paviljone gražius pasirodymus turi trijų griežikų grupė, kurie griežia bulgarų, rusų, čigonų ir kitokius dalykus, o šoka dvi bulgarės šokėjos. Aną kartą paklausiau simpatingą

Bendras Notre Dame salos vaizdas Montrealio pasaulinėje parodoje

restorano vedėją, iš kur jis. Atvykęs iš Bulgarijos, sako jis. Aš pasiskaičiau esąs ietuvius. Ir pasakiau, kad mus, lietuvių, ir bulgarus riša šis tas bendro. Ar jis yra girdejęs apie dr. Joną Basanavičių, kuris Bulgarijoje yra išgyvenęs ir ten veikęs 25 metus? -- Oja, ja žinau daktara Basanavičių. Jis Bulgarijai yra daug gero padaręs. Varnos mieste viena gatvė vadinasi jo vardu. -- Nuo to laiko mes pasidarėme draugai: visada šypsosi ir pasisveikindamas paduoda ranką.

Kanados paviljonų komplekse dabar yra sporto paviljonas, kur galima matyti įvairių grupių sportinius pasirodymus. Greta randasi 1967 m. Montrealyje numatytos pasaulinės sporto Olimpiados paviljonas. Viename kambaryje yra parodytas Montrealio planas su atskirai atžymėtomis vietomis, kuriose vyks olimpiados sportiniai pasirodymai. Dauguma jų sutelkta vidurmiestyje nugriausimų namų rajone. Dabartinės EXPO vietoje yra parodytos tik trys aikštės, kuriose vyks sportiniai pasirodymai. Buvo tikėtasi jų ten daugiau sutelksiant. Kitos vietos išmėtytos visur užmiestyje, ir žiūrovams teks sukarti tolimą kelią, norint jas visas aplankyti.

Labai keistas LIAISON paviljonas, kurio galėjo ir nebūti. Įjškeliama, išlaiko Montrealio biznierių, o ekspozicijos paruošė Montrealio universitetų studentai. Tai tikras hipių paviljonas: stovi keistai nudrėbtos statulos, keistai iškreipti veidai, šūkliai, įrašai, iškabos. Ir ko čia nėra: iškreiptu veidu Nixonas, aplinkui ant kuolų pamauti sukasi Leninas, Castro, Maotsetungas. Viskas čia užkliūva: ir Vietnamo karas, ir juodųjų riaušės, ir žydų su arabais karas, ir piliulės. Ant kelių apvalių lentų įrašai skelbia: "End the Vietnam War", "Jesus Christ was a Jew", "Christ was a Hippie" ir panašios nesąmonės.

Labai įdomus Leonardo da Vinci paviljonas, kur rodomi jo piešiniai ir paveikslai, Humoro paviljonas (buv. Izraelio paviljone), Space paviljonas, kur yra išstatyta Apollo 11 į Mėnulio skrydį modulės tikra kopija, dvi Saturno tikro dydžio raketos, Mongolfjėjų balionas, įvairiausi erdvių satelitai, amerikiečių supersonic jet lėktuvas, ir kita. Apačioje kažkodėl įjungtas Hitlerio asmeninis Mercedes-Benz automobilis,

kuri parodai paskolino kažkoks kanadietis.

Labai lankytinas "Strange, Strange World" paviljonas, kuriame išstatyti modeliai, vaizdai, nuotraukos įvairiausių skraidančių lėkščių, matytų "marsiečių", skamba labai jau keista muzika ir garsai, žybčioja tūkstančiai lempučių, sukeldami "erdvių dūsavimą" garsus. Čia pat amerikiečių prieš kelis metus pasistatyta didžiulė tikra "skraidanti lėkštė".

Lietuvių pasirodymas Etninių grupių paviljone bus rugsėjo 6 ir 7 d. Tuo tarpu Pranas Baltuonis ten yra išstatęs kelis savo šaknų drožinių egzempliorius.

Jau pranešta, kad paroda vėl bus atidaryta ir sekančiais metais. Yra paskirtas belgas, Belgijos paviljono vedėjas, kuris netrukus išvyks užsienius telkti kraštus, norint dalyvauti kitų metų parodoje. Kadangi paroda konkurentų nebeturės (dabartinė Osakos paroda), tai tikimasi jų daug dalyvausiant. Jau

daug Montrealio biznierių pareiškė norą vėl remti įvairius pasirodymus. Tuo tarpu norima Šv. Elenos salą paruošti žiemos sporto pasirodymams: jau numatytos čiužinėjimo aikštės, slidžių sportui krantai, motorinėms rogėms keliai, ir t.t. Paviljonai ruošiami apšildymui. Montrealio burmistras Jean Drapeau nori, kad paroda būtų nuolatinė, tai yra truktų ištisus metus. Tai atrodo, jam ir pavyks. Jau lėšų dalį numatė Quebeco provincinė valdžia, kitas duos pats miestas. Lankytojai, kaip praneša, palieka daug dolerių, bet gali būti ir deficitas. Pernai turėta apie 7 milijonus dolerių deficito. Bet deficito nepaisoma, nes, kaip burmistras pareiškė: "Lankytojai valgo ir geria mūsų restoranuose, apsistoja mūsų viešbučiuose, naudoja mūsų susisiekimo priemones ir lanko mūsų įrengimus, tuo palikdami milijonus dolerių" Patartina, kas dar nebuvo, parodą aplankyti Labor Day savaitgalio proga.

Dalis Gyvataro šokėjų Edmantone netoli parlamento rūmų.

'Gyvataras'...

(Atkelta iš 1 psl.)

vardo skleidimui buvo daug padaryta, daugelio žmonių akiratis praplatintas, daugeliui sukelta naujų minčių apie pavergtas tautas. Dar ir dabar gaunami sveikiniai ir geri atsiliepimai iš valdžio pareigūnų, miestų tarnautojų, profesorų ir pačių lietuvių.

Paskutinis pasirodymas įvyko Pacifiko pakrantėje, gražiame Vancouver mieste, kur koncerte kartu dalyvavo ir Vancouverio "Atžalynas".

Pilnas gražiausių išpūdžių ir prisiminimų "Gyvataras" vėl per visą Kanadą, gražiuosius Canadian Rockies, prerijas, derlingus Alber-

tos laukus skrido į plieno miestą, kur jų laukė pasiilgę tėvai, džiaugdamiesi kartu su visais, kad ši misija puikiai pavyko, kad mūsų jaunimas gali ir sugeba jam patikėtus uždavinius sąžiningai ir sėkmingai įvykdyti. Daug kartų "Gyvataras" buvo išvykęs į tolimas išvykas, bet pirmą sykį taip iškilmingai ir gražiai savo tėvų buvo sutiktas ir pavašintas.

Ši išvyka Vakarų Kanados lietuviams, ypačiai jų jaunimui, buvo prošvaistė jų kasdieniam gyvenime. Reikia tikėtis, kad ji nebus pasikutinė.

(kb)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILNIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRAŠANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREIŠKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

OPTIMIZME PRAĖJUSI VASARA

Vasara yra metų laikotarpis skirtas atostogoms, poilsiui ir atgauti jėgas ateinančiam žiemos darbui. Todėl tikėtai su vasara kiekvienas riša atostogas, stovyklas, turistines išvykas.

Tačiau netaip jau ta vasara atrodo tingi ir rami, kada žvelgiame į lietuvių išeivijos gyvenimą. Priešingai, mūsų spauda, gana tikslus mūsų veiklos veidrodis, mirgėjo korespondencijomis iš vasaros atostogų fronto.

Stovyklų, su vaziavimų, piknikų ženkla praėjusi vasara panešėjo į įvairias pozicijas fronte, kur apšaudomi maži ir stambūs objektai. Vienur buvo kautasi dėl jaunųjų tautinės parengties, kitur vyresnieji išeivijos nariai ieškojo tarpusavyje atsakymų į prasivėrusias problemas. Dar kitur jau vyresniosios kartos išeivija tikrino savo ideologinį ar iniciatyvinį pajėgumą, lyg prigesusias baterijas ateinančiai žiemai.

Šiuo atveju, kalbant paradoksaliai, vasara išeivijai yra didesnė rugiapiūtė, kaip kad žiemos metas.

Mūsų gyvybingumo esmė glūdi absoliučiai savanoriškame veržlume visus tuos suvažiavimus ir suėjimus nuveikti. Čia nėra, kaip įprasta policinei valstybei, kokio nors planavimo iš viršaus, biudžetinių lėšų ir brangiai apmokamų pareigūnų. Visa tai mes ypatinai ryškiai pamatėme šiais metais okupuotoje Lietuvoje. Dirbtinis entuziazmas ir užprojektuotas optimizmas žydėjo okupuotoje Lietuvoje šiais Lenino metais. Biudžetinės lėšos, išspaustos iš dirbančiųjų atlyginimų, leido daug kur turėti imponantiškas dekoracijas ir išpūdingus reginius. Tačiau, žinant, kiek toms dekoracijoms valstybė skyrė dėmesį, imponantiškumas ir didumas subliūška.

Visai kitas veiklos principas yra išeivijos gyvenime. Čia viskas yra visuomeninis idealizmas ir visos lėšos yra visuomenės narių auka.

Didžiulis geografinių vardų sąrašas: Amerika, Argentina, Vokietija, Kanada, Italija, Britanija, Kolumbija, Venezuela, Australija ir daugelis kitų šaukte šaukia

išeivijos gyvybingumo pripažinimo. Net ir tie nekūrybingi lokaliniai konfliktai deklaruoja, kad yra kas, dėl ko nesutinkama ir ginčijamasi, kas irgi yra gyvybės ženklas.

Kaip tik dėl to taip dažnai prašneka iš okupuotos Lietuvos visi tie, kurie ten eina režiminio žandarų pareigas. Jie norėtų, kad stagnacija ir apatija, degeneracija ir suirimas apgautų išeiviją kaip žalingas, kvepuoti neleidžias debesis. Juo labiau, kad tas išeivijos gyvumas neturi prielankumo ženklo okupaciniam režimui.

Vasaros metu išeivija deklaruoja savo gyvybę miškų, gojų, paplūdimių atvirume. Žiemos sezonas skirtas salėms. Vasara yra atvirybės metas. Nuostabiai žėrėjo visur otimizmo varšos. Ypatinai tai buvo matyti jaunimo subuvimuose. Tik tenka pridurti, kad greta tautinės gyvybės žėrėjimo neturėtų būti užmiršta valstybinės Lietuvos sąvoka ir ji turi būti skiepijama nuo pat jaunųjų dienų.

Vasara, kad ir dundėjo griaustiniai, kad ir lijo čiurkšlėmis, praėjo lietuviško išlikimo optimizmo ženklu.

TAIKA...

(Atkelta iš 1 psl.)

tybės tuo būdu išsprendžiant apie pabėgėlių problemą.

Čia dar reikėtų paminėti senato užsienio reikalų komisijos pirmininko sen. Fulbrighto planą. Pagal jį, Izraelis turėtų atsitraukti į savo senas sienas, bet už tai JAV sudarytų sutartį su Izraeliu, kuria garantuotų jo sienas, Izraelitai laiko, kad tas planas, nors gal ir turėtų kai kurių gerų pusių, buvo pasiūlytas labai blogu laiku. Šiuo tarpu Izraelis kariškai dar yra daug pranašesnis ir norėtų derėtis iš jėgos pozicijų. Kurjožiška dar ir tai, kad tas pats Fulbrightas, kuris taip smarkiai kovoja už JAV įsipareigojimų užsieniui sumažinimą, dabar nori juos pasiūlyti Izraeliui.

Suglaudžiant: JAV ir sovietams norisi taikos, jos

V. Vaitekūno redaguota Lietuvos Laisvės Komiteto išleista okupuotos Lietuvos padėties apžvalga "A Survey of Developments in Captive Lithuania in 1965-68", kaip nepatikrintais duomenimis parašyta, mūsų spaudoje susilaukė kritikos ir patikslinimo, kas reiškia ir išpėjimą ateičiai svetimiesiems teikti teisingas žinias.

Be to, tam leidinėliui padarytas ir kitas mažas priekaištas, kad jame iškraipyti net lietuviški vardai rašant c,s,z be stogelių. Įdomus tačiau autoriaus V. Vaitekūno vaikiškas pasiaiškinimas, kad "stogelių dėjimas būtų leidinių apie 20% pabranginės ir leidėjui tai būtų buvęs per didelis apsunkinimas. Apžvalgos uždavinys -- bandyti bent iš dalies atsverti gausius anglų kalba sovietų leidinius Vakarų pasaulio aukštųjų mokyklų bibliotekose". (Dirva, rugp. 5 d.)

Jeigu taip aiškintų savo lėšomis tą darbą atliekės privatus savamokslis asmuo ir tai lietuvių visuomenė jį pakaltintų, kam nesikreipė į ją ar į mūsų organizacijas, kurios mielai tą 20% stogelių uždėjimui būtų suaukojusios neleidžiant lietuviškų vardų daryti. O kai šitaip aiškina Lietuvos Laisvės Komiteto galvos, tai jau žemiau kritikos. Ir kad šitokia nevykusia trumpa brošiūra bando atsverti gausius sovietų leidinius Vakarų pasaulio aukštųjų mokyklų bibliotekose, na, tai nebent sugedusiom svarstyklėm.

TARP MOTERŲ IEŠKO MOTERŲ

Tik vakar atėjo iš Australijos "Mūsų Pastogės", žinoma labai pavėluotai, nes tolimes kelias. Gana įdomi, patraukli, dar senuoju savo rūbu, prirašyta įvairiausiais klausimais.

Pradedu versti nuo pirmo puslapio. Antrame dėmesį patraukia J. Šoliūno straipsnis "Kur moterys?" Čia jis, pasigėsdamas moterų orgnėjų veikloje, tarp kitko atpasakodamas kažkur skaitytas svetimųjų mintis rašo: "Mat pasaulis nepaprastai sparčiai lekia sekant šimtmetinį ir su juo skrieja vyrija. Moterys vis daugiau ir daugiau atsilieka nuo pažangos. Taip dažnam ne

norisi Izraeliui, Egiptui ir Jordanijai. Ko trūksta, yra tik visiems daugiau ar mažiau priimtinos formulės.

LIETUVIŠKOJO GYVENIMO NUOTAIKOS

EMILIJA ČEKIENĖ

atrodo, bet gaila, taip yra."

Man atrodo, kad autorius labai klysta, nes yra visai atvirkščiai: moterys skrieja, o vyrija atsilieka. Pažvelgę vien tik į kasdieninį gyvenimą matome jog taip yra. Moterų mados keičiasi su kiekvienu sezonu, o metuose jų yra keturi. Vien toji sritis moteris verčia skristi skristi gyvenimo keliu, nes kas gi nori atsilikti nuo mados. Pačios to laikraščio skaitytojos moterys tame pat numeryje tvirtina, kad "iki šiol vyrai buvo labai atsilikę. Vyrai spoksojo ir kritikavo mūsų madas ilgus metus, dabar mes galėsime spoksoiti į juos. 20-ties metų laikotarpis pasibaigė, kada vyrai rengėsi tik tam, kad savo kūną pridengtų. Dabar jie rūpinasi ne vien apranga, bet ir plaukų šukuosena, papuošalais ir net kvėpalais. Atsilikusiems patars toje srityje daug praktikos turinčios dukros ir žmonos".

Žvelgdami iš namų taško taip pat matome, kad vyrai grįžta iš darbų ir pavalgę sėda prie televizijos ar laikraštį ramiai sau patogiai fotelyje išsitiesę skaito, kai tuo tarpu moterys po tarnybinio darbo sustoja krautuvėje apsipirkti, skuba valgi gaminti, būtą tvarkyti, skalbti nors ir su patobulintom priemonėm, tačiau be šeiminkės rankų jokios mašinos darbų neatlieka. Kad visa tai suspėtų laiku atlikti moterys ir šeimos židinio srityje skraidytė skraido, pati civilizuoto gyvenimo srovė ją nešioja.

Toliau autorius rašo: "Neretai matome moteris besisukinėjančias mūsų socialiniame gyvenime: baliukų, banketų, šokių bei įvairiausių minėjimų ruošime. Bet tai ir viskas".

Gaila, kad autorius tiek tevertina moterų darbą minėjimuose banketų ruošime. Ką josten atlieka, tai tikrai yra viskas ir labai daug. Jei jos pačios paruošia vaises ir dažniausiai dar suaukoja, atlieka tą juodąją užkulisinį darbą, kuris atneša pelno apmokėti minėjimų išlaidas ir dar lieka lėšų kultūriniam darbams paremti, tai begipų vyrams didžiulius tų švenčių pasisekimais ir sėdėti garbės prezidiumuose.

Be to, J. Šoliūnas rašo: "Pasigendame lietuvių moterų daug svarbesnėse vietose: mūsų kūry-

boje, politiniame gyvenime, jaunimo vadovavime. Jeigu mes pripažįstame moterims lygiateisiškumą visose gyvenimo srityse, tad kodėl moterims neleidžiame užimti atsakingų postų laisvinimo darbe..."

Per vėlai gerb. autorius susirūpino moterų teisėmis. Mums atrodo, kad lietuvis nuo amžių aktyviai reiškiasi visose srityse. Turime gerų dailininkų, tik jos neturi sąlygų taip dažnai išeiti viešumon su savo kūrinų parodomis, kaip vyrai, būdami laisvi nuo šeimos reikalų. Taip pat turime moterų ir kitose meno šakose besireiškiančių. Kūrybai reikia talento ir laisvės, bet ne teisės kurti. Atskiru rašiniu būtų galima surinkti daug mūsų moterų aktyviai besireiškiančių visose kūrybos srityse duodant jų nuveiktų darbų apžvalgą. Jeigu jų mažiau matome viešumoje iškilusių įvairiuose darbuose, tai tik todėl, kad pati prigimtis ją daugiau už vyrus pririšo prie šeimos židinio, nuo kurio niekas negali atpalaiduoti, kuris yra pirmoje vietoje virš visų kitų darbų, ypač jaunų motinas, auginančias lietuvišką atžalyną.

Tačiau nors ir tokiose sąlygose mūsų moterų matome visur. Kas gi suruošė tas didžiules tautinių šokių šventes? Vazinėjo po visą kraštą, koordinavo, vadovavo -- Jadvyga Matulaitienė. Ir beveik visos kitos tautinių šokių grupių vadovės moterys.

NUSIKALTIMAI VILNIUJE

Valstybės turto grobstymas okup. Lietuvoje tiek paplitęs, kad ir Lietuvos kom. partijos centro komitetas neseniai susirūpino stiprinti kovą su grobstymu. Siekiama gyventojus įtikinti, kad jie klysta, manydami, jog "valstybinės visuomeninės nuosavybės" grobstymas esąs lengvesnis nusikaltimas, nei asmeninės nuosavybės savinimasis.

"Komj. Tiesloje" (liepos 22) pateikiami įvairūs pavyzdžiai, liudija, kad turto grobstymu pasižymi ir jaunuoliai, komjaunimo nariai ir kiti, būdami apsvalgę alkoholiu.

Neseniai Vilniuje, Akulų draugijos kombinate, sandėlininkai M. Šedukis ir V. Kirilovas pagrobė turto už 27,000 rublių.

Kiti tą turtą naikina. Vilniuje prieš porą metų įvyko kelios grupinės

O kiek gi vyrų dėsto lituanistinėse mokyklose? Berods vienos moterų, išskyrus vieną kitą vyrą -- mokyklos vedėją. Taip pat gana ryškiai lietuvis moterų dalyvauja tarptautinio pobūdžio organizacijose: per katalikų pasaulį ir General Federation of Womens Clubs.

Pagaliau atverčiu sekantį "Mūsų Pastogės" puslapį ir likimo ironijai tas ir dar kitas puslapis pilnas prirašytas vien moterų. Tai moterų skyrus "Gabijs", pačių Australijos lietuvių moterų redaguojamas ir jų prirašytas. Štai ir pagautas moterų kaltintojas J. Šoliūnas nusikaltimo vietoje. Ir kokių tik problemų čia jos nesvarstol! Kaip jaunystę ilgiau išlaikyti, kaip išvengti dvasinių sukrėtimų 50-tiperžengus, apie dabartines jaunimo auklėjimo problemas, baigiant šūkiai: "Mes turime bent iškiepyti jiems nujaudimą, kuria linkme jie turi eiti. Bet svarbiausia prieš mokinant juos važiuoti aplinkui, mes patys turime žinoti, kurio kelio mums vyresniesiems laikytis". (1970.4.20).

Čia pat randame ir moterų poezijos, ryškiuosius pasižymėjusius laisvame pasaulyje moterų veidus, apie alkoholio gėrimo pasekmes, matome jaunųjų veikėjų nuotraukas, paskutinius pasaulio politinius įvykius ir t.t. Kas po to be galėtų tikėti J. Šoliūno kaltinamiesiems žodžiams, kuris tarp moterų paklydęs ieškojo moterų ir jų darbų.

nepilnamečių bylos dėl telefonų - automatų gadinimo. Žalos buvo padaryta už šimtus tūkstančių rublių. Šių metų pradžioje komjaunimo narys S., būdamas neblaivus, akmeniu daužė Vilniaus radijo matavimo prietaisų gamyklos stiklines duris ir langus. Nuostoliai -- tūkstantis rublių. Kiti pavyzdžiai: Viniaus politechnikos 4 kurso studentas V. Vaitkevičius iš Vilniaus radijo gamyklos buvo pavogęs du transformatorius.

Tas pats jaunimo organas kita proga (liepos 23) nurodė dar į kitus komjaunuolių nusikaltimus. Apie juos buvo patirta vieno Vilniaus rajono milicijos skyriaus viršininko pavaduotojo, Ignatijaus Surinino kabinete.

Surininas pateikė kelis jaunuolių nusikaltimų pavyzdžius. Šeši jų įvykdyti komjaunimo sąjungos narių. Štai trys atvejai: Kazys Steibys, gimęs 1949 m., elektrikas, įsibrovė į svetimą butą ir pavogė 80 rublių. Vladas Černiauskas, gimęs 1948 metais, vairuotojas, bandė pavogti produktus, pagaliau, Jonas Jankauskas, gimęs 1947 metais, traktorininkas, pavogė penkis radiatorių sekijas. "Ir taip toliau" -- kalbėjo milicijos skyriaus viršininko pavaduotojas Ignatijus Surininas... (E)

— SAVE AT
**Mutual Federal
Savings and Loan**

2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILLINOIS 60608

Peter Kazanauskas, President

Tel. 847-7747

65
ANNIVERSARY

6%
PER ANNUM

ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$10,000. OR MORE.
2 YEAR MATURITY

Paid and
Compounded
Quarterly

5%
PER ANNUM

REGULAR
PASSBOOK
ACCOUNT

NOW INSURED TO \$20,000.

Mums rašo

LIETUVIAI, PAKELKIME SAVO BALSĄ PRIEŠ VATIKANĄ

Dirvoje, rugpiūčio 21, korrespondentas pasikalbėjime su vyskupu Brizgiu patarė lietuviams apipilti Vatikaną laiškais ir skundais, kad koplyčioje nieko nelaukiant būtų įamžinti Lietuvos kančiniai. Tai sveikintinas sumanymas ir aš visa širdimi jam pritariu.

Bet neužtenka, kad tik pavieniai lietuviai siųstų laiškus, bet būtinai reikia, kad visos organizacijos, politinės ir kultūrinės, draugijos, klubai, parapijos su savo klebonais ir KUNIGŲ VIENYBĖ prašytų bei reikalautų Vatikaną, kad koplyčia būtų pavadinta LIETUVOS KANKINIŲ KOPLYČIA.

Mes lietuviai kaip vergai per amžius lenkėm galvas Vatikanui, kuris mažai kada parodė mūsų tautai palankumo. Štai ir dabar susidėjęs su mūsų kruvinu priešų Maskva, uždraudė koplyčios pavadinimą.

Taigi lietuviai, visame laisvame pasaulyje, jau mums atėjo laikas parodyti gyvos drąsos ir pareikalauti, kad Vatikanas atitaisytų savo klaidą, kitaip lietuviai neprivalėtų duoti nė vieno cento, kai bus renkamos aukos Šv. Tėvui.

Klausimas, kas pravestų tą rašymo laiškų vaju Vatikanui? Aš pasiūlyčiau, kad LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS CENTRAS pasiimtų į savo tvirtas rankas ir kad lietuvių visuomenė paremtų savo aukomis.

Taip pat, norėčiau, kad mūsų visa lietuvių spauda pareikštų drąsiau savo nuomonę šiuo gyvu reikalu ir tartų Vatikanui protesto stiprų žodį.

KUNIGŲ VIENYBĖ irgi iki šiam laikui dar tebelaiko savo užčiaupta burną ir nieko nepasisakė prieš VATIKANĄ padarytas mums skriaudas. Ko laukiate? Lietuvis kunigas

VAIKŲ VASAROS STOVYKLA ROMUVOJE

Vaikų vasaros stovykla Romuvoje šiemet vyko nuo liepos 26 iki rugpiūčio 16. Stovyklos organizavimu rūpinosi VLB Tarybos referentas vaikų reikalams tėv. Alf. Bernatonis. Jai vadovavo Anni Bohm-Krutulytė ir kun. Viktoras Kaleckis. Pirmąją savaitę talkino Elena ir Ričardas Baliuliai bei Angelika Gaidelytė iš Hamburgo ir Elena Bradūnaitė iš JAV-bių. Antrą savaitę vaikučiais ir jų pramogomis rūpinosi Marvytė Saulaitytė ir Kristina Butvydaitė iš JAV-bių, Algis Vitkus iš Schwetzingeno ir Marina Auderytė iš Berlyno. Pastaroji išbuvo iki pabaigos. Trečią savaitę iš Muencheno atvyko Petras Nevulis. Stovyklos ligonius visą laiką uoliai slaugė gail. sesuo Anne Jacquet iš Prancūzijos.

Vaikučius socialiai ir skaniai maitino nuolatinės Gimnazijos virėjos O. Bartusevičienė, sr. ir Losanskienė. Joms talkino Ona Petrauskienė iš Hanau ir Petronėlė Rajsuskienė iš Wuppertalio.

Romuvoje stovyklavo 82 vaikai: 40 berniukų ir 42 mergaitės. Tris savaites jie sportavo, ilsėjosi, pramogavo ir mokėsi lietuviškų dainų, šokių, eilėraščių, piešė ir dirbo įvairius darbelius bei žaidė. Buvo suruošta išvyka į Heppenheimo pilį. Karštomis dienomis popiet vaikai buvo vežami maudyti į Vienių heimą. Kun. J. Dėdinas ir kun. V. Kaleckis vakarais rodė įvairius filmus, o kartais vyko šokiai.

Oficialus stovyklos uždarymas įvyko rugpiūčio 15. Vaikučių parsivežti atvažiavo daug tėvų ir atsilankė nemaža svečių.

Vasario 16 gimnazijos salėje direktorius V. Natkevičius supažindino stovyklaujančių vaikų tėvus su gimnazijos dabartine padėtimi, jos uždaviniais, darbu ir teikiama

nauda, prašydamas tėvus pasinaudoti šios mokyklos teikiama patarimais. Kun. J. Dėdinas parodė filmą iš kasdienio gimnazijos gyvenimo.

Vakare įvyko iškilmingas vėliavos nuleidimas. Berniukai ir mergaitės apsirengę tautiškais drabužiais, su žibintais atžygiavo prie vėliavos. Giedant tautos himną, iš lėto stiebu nusileido Lietuvos trispalvė. Stovyklos vadovas kun. V. Kaleckis pasakė atsisveikinimo kalbą. Visi stovyklaujantieji vaikai choru deklamavo "Lietuva brangi". Tėv. Bernatonis padėkojo tėvams, kad atsiuntė savo vaikus į stovyklą ir siūlė vyresniuosius leisti į Vasario 16 gimnaziją. Po paskutinės maldos sugiedota "Marija, Marija"...

Visi stovyklautojai ir jų svečiai susirinko prie laužo, kuriam vadovavo Algis Vitkus. Čia mažieji parodė, ką jie per tris savaites išmoko. Programą paruošė A. Bohm-Krutulytė, padedant stud. Marinali Auderytei. Padainuotos 24 dainelės, pasakyta 12 eilėraščių, pašokti 2 tautiniai šokiai, baletas ir atliktas montažas "Lietuva". Tarpus tarp deklamacijų ir šokių gabiai užpildė A. Vitkus, įtraukdamas į programą visus dalyvius. Vaikučiai deklamavo ir dainavo lietuviškai. Kai kurių deklamatojų tarsena gerokai šlubavo, bet visi parodė didelį uolumą, stengdamiesi nugalėti tėvų kalbos sunkumus.

Salėje buvo suruošta vaikų darbų ir piešinių paroda.

DVI JAUNOS DAKTARĖS

• BIRUTĖ PALTA-ROKAITE įsigijo medicinos daktarės laipsnį Mainzo universitete š.m. birželio mėn.

Gimusi 1941 lapkričio 10. Vokietijoje gyveno ir mokslus ėjo motinos Sofijos rūpestingai globojama. Lankė ir baigė vokiečių gimnaziją. Studijavo Mainzo universitete mediciną. Praktika atlieka Munstery/Westf.

• REGINA SAKALAUSKAITE, gim. 1941 spalio 10 Kaune. Pradžios mokyklą lankė Neustadte ir Diepholze, Vak. Vokietijoje. Mokėsi Vasario 16 gimnazijoje Dipeholze ir Huttenfelde, kurią baigė 1961. Priklausė ateitininkams ir skautams. Buvo pakelta į paskiltininkes. Dalyvavo gimnazijos chore ir tautinių šokių grupėje. Jai talkininkavo ir vėliau.

Gamtos mokslus studijavo Muencheno universitete. Buvo Lietuvių studentų sąjungos narė, renkama į valdybas -- ėjo sekretorės ir išdininės pareigas. 1968 įsigijo diplom. biologės, o 1970 -- Dr. rer. nat. laipsnį. Pasiryžusi tęsti mokslinius darbus.

LIETUVOJE

NESKONINGI GINTARO IŠDIRBINIAI

Dekoratyvinė dailė, ypač gintaro išdirbiniai tebekelia įvairių klausimų ir jie kartais ryškėja okup. Lietuvos spaudoje. "Literatūros ir meno" savaitraštyje (nr. 25) iškeltas idomus reiškinys: teigiama, kad apdorojant gintarą "jau beveik išgyvendinta neskoningo tekimo, skutimo bei šlifavimo praktika, kai buvo siekiama natūralistinio mineralo panašumo į gėlės lapą ar žiedą, uogų kekę ar grybą. Baigėsi taip pat beatodairiška gintaro piauštymo epidemija"...

Atskleista tai, kad gintaro - metalo dirbiniuose, ypač papuošaluose ryškėja nauja tendencija -- vis daugiau juose naudojamas metalas (Bronza, melchioras, geležis, varis, sidabras). Atrandama ir kai kurių neigiamybų: pažymėta, kad "daugelis liaudies menininkų visiškai nebepaiso, kad kūrinys būtų meniškai užbaigtas... ypač neįjauki žiūrėti į, lyg epidemija, paplitusias "šakes", vadinamas žvakidėmis, kurios esančios vertos kerėplų vardo. Pasirodo, bent tokių gintaro "žvakidžių" sričių lietuvių aiškiai pralenkia latviai. (E)

NETVARKA VILNIAUS STOTYJE

Vilniaus gyventojai nusiskundžia geležinkelio stotimi -- joje pastebėta netvarka ir nešvara. Dėl to susirūpino "Tiesa" ir pasiuntusi savo bendradarbius, ištyrė padėtį stotyje, kuri laikoma "miesto vartais". Šiuo metu, kiekvieną parą, taigi per 24 valandas, Vilniaus geležinkelio stotis prima vien keleivinių traukinių 140. Stotis nepatenkina ir reikalinga praplėtimo.

Esama nešvaros, ir čia, sakoma, daugiausia kalti keleiviai, laukiamajame palieką šiukšlyną. Nusiskundžiama kad stotyje trūksta vietos, kur būtų galima išsigyti gėlių. Stoties kioskuose nėra karštų patiekalų ir keleiviams stengiamasi įpiršti alų. Ne-

Apie milijoną dolerių

Milijonas dolerių, apie kurį mūsų informacijos šaltiniai suteikė daug karštai pulsuojančių naujienų, nėra LF (Lietuvių fondas). Tai nėra ir Koplyčių statybos fondai. Visų pirma, po ilgų kalbų ir vaju: nei LF, nei Koplyčių fondai nepasiekė vieno milijono dydžio.

Kalbamas milijonas buvo išleistas išaiškinti, atrasti, terminuoti ir apspręsti kokią poveikį į asmenį turi pornografinės prekės (filmai, knygos, gyva ekspozicija, plokštelės ir fonokaspiniai). Pornografinių prekių yra tiek daug ir jų pasirinkimas yra toks platus, kad ta "industrija" pasidarė multimilijoniniu bizniu. Girls, nude, belly-dances, masazai, sauna, intymūs teatrai, filmas tik kietų nervų asmenims, atskirai vyrams, atskirai moterims, damos ir džentlmenai prašomi nesėdėti greta, penkiasdešimt trys būdai atgaivinti santuoką, esminės santykio pozicijos, jeigu jūsų žmona pabėgs bus kita -- visi tie pavadinimai stambiomis raidėmis šviečia vakarais gatvėse, o mažomis raidėmis prirašyti programose.

Jūs perkate knygą (X ar Y autoriai) jūs atrandate puslapių puslapiais žodžius, kurių niekad nesate ištारę, arba vaizdus, kurių niekad nesate išvaizdavę.

Visa tai yra pornografija: ar iš Danijos, ar iš Švedijos, ar iš čia pat, kaimynystės.

Kokia pornografijos definicija? Koks to reiškinio aptarimas? Jau nemažai metų kaunasi psichologai, teisininkai, pedagogai, dvasiškiečiai, net politikai. Ištikrųjų, viskas yra gyvenimo faktai, kai kada grynas menas, kai kada kūno studija... Pagaliau, pagaliau ėmė aiškinti reikalą iš kito galo. Sumojo atrasti, kokią efektą daro pornografinės prekės asmeniui: jaunam, senam, vyrui, moteriai, paaugliui.

Komisija, kuri valdžios įgaliota pravesti tąsų diją, buvo subsidijuota vienu milijonu dolerių ir iškėlė pilnas bures.

Buvo supirktas galybė pornografinių prekių. Buvo įrengtos studijos su atitinkama aparatūra. Buvo pasamdyti specialistai: gydytojai, psichologai, fiziologai, teisininkai, kriminologai... Buvo pasamdyti objektai, tai yra asmenys, kurie, pasirašę samdos sutartį, leido daryti su jais eksperimentus. Eksperimentai buvo būtinas stebėjimas filmų, knygų skaitymas, lankymas nude kabaretų. Kiekvieną kartą, mokslininkams norint sužinoti asmens reakciją, jis buvo apsaugstomas visa krūva detektorių, prikljuotų prie visų jo galūnių, nelyginant astronautas ant mėnulio. Tik čia tie astronautai stebėjo, kartais, neišivaizduojamo sveikam žmogui, seksualinio turinio scenas...

Prisirinko tomų tomiai eksperimentinės medžiagos. Komisijos sandėliuose sukrautos krūvos bet kurio polinkio pornografinės medžiagos. Keli eksperimentų dalyviai mirė nuo širdies smūgio. Keliems pakriko nervai. Sugriuvo kelios eksperimentuojamų santuokos. Vienas paauglis pasikorė. Ir keli įkliuvo kalėjiman.

Skirtas studijoms milijonas pasibaigė, bet dar nėra paskirtas kitas. Išvadų mokslininkai nesuskubo padaryti. Kas yra pornografija ir koks jos poveikis į asmenį?

Viskas sustojo dėl to kvailo antro milijono, kurio vis neskiria tęsti studijoms. Juk mes negalime patirti, sakysime, kaip veikia filmas į asmenį, kuriame demonstruojamas vojerizmas? Juk tai svarbu žinoti, kitaip mirsime nesužinoję, kas yra pornografija. Kaž kur girdėti yra judėjimas skatinti rašyti laiškus savo atstovams Washingtone, skatinant skirti trūkstantį milijoną.

Iš tikrųjų gi, ar tas milijonas yra Washingtono milijonas? Tas milijonas yra mano, tavo, jo, jų milijonas. Kiekvieno, kas surašo pajamų mokesčių blankus. Sukruskime, sumeskime tą milijoną, tada sužinosime, kas yra pornografija, ir koks yra pornografijos ryšys su asmeniu. Tikėkite, kad Washingtono tokio fondo rėmėjai nesuinteresuoti remti pornografijos ir jos prekių. Tai viskas tik grynas mokslas.

patenkina ir stoties restoranas, jame sunku rasti vietą ir neįmanoma greitai pavalgyti. (E)

• VILNIUJE išleistas Reginos Balčikonienės-Songailaitės ir Juozo Bal-

čikonio spalvotas leidinys "Tautiniai drabužiai". Parodomi tautinių drabužių pavyzdžiai, būvę pritaikyti ir liepos mėn. Vilniuje, Vingio parke, įvykusiai dainų šventei.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
MAZEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.
TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA
MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

VOKIETIJOS LIETUVIAI, ŽIŪRINT IŠ TOLIAU

DR. K. ČEGINSKAS

Kada nors iš laiko nuotolio istorikai, surankioję šaltinių medžiagą, aprašinės ir tirs užsienio lietuvių gyvenimą, paliktus pėdsakus, vertins jų atliktą darbą. Neužbėgant ateities istorijos rašytojams už akių, galima spėti, kad didžiausias jų dėmesys bus skirtas seniausiems ir gausiausiems mūsų išeivijos telkiniams, pirmoje eilėje JAV-bėse, kur išpausti gilūs, laiko ir užmaršties neišdildomi, lietuvių pėdsakai.

Tačiau ir iš šiandieninės laiko perspektyvos sprendžiant, Vokietijos lietuviai yra jau užsitikrinę sau žymią vietą istorijoje vien dėl to vaidmens, kurį atliko po kariniame 1945-50 laiko tarpyje. Tomis dienomis kai tėvynėje vyko kruvina laisvės kova su nepalaužiamą jėgos persvarą turinčiu Lietuvos priešų, laisvąją Vokietijos dalį pasiekusių lietuvių skaičius nesiekė nūdienio Panevėžio miesto gyventojų skaičiaus. Tai buvo mažutis telkinys ne tik paliktojo krašto atžvilgiu, bet ir prieš milijoną Amerikos lietuvių. Nepaisant to, pirmaisiais pokario metais Vokietijoje susispietusiems lietuviams pavyko atkurti ne tik simbolinę nepriklausomą Lietuvą, bet iš tikrųjų būti pačiu pajėgiausiu kūrybos židiniu, iš kurio impulsai ir poveikis išsidavė į visą gyvąją, įvairiomis sąlygomis besireiškian-

tį, lietuvių kūrėjų. Toji veikla palaikė kovojančiųjų dvasią, stiprino jų karžygišką narsą, ryžtą, žygdarbius. Iš kitos pusės, čia sukurstyta kūrėjų ugnis, plačiai po pasaulį išnešiotą emigracinio srauto, persimetę į senąsias užjūrio lietuvių kolonijas ir jas atgaivino.

Pagal savo skaičių ne proporcingai didelį vaidmenį Vokietijos lietuviai pajėgė atlikti dėl ypatingų sąlygų. Bene svarbiausioji buvo ta, kad jie savo tarpe turėjo daug gerai išlavintų kūrybinių jėgų, labai aukštą intelektualinį lygį. Juk čia tada spietėsi žymi Lietuvos kultūrinio potencialo dalis -- įvairių rūšių specialistai, rašytojai, mokslininkai, švietėjai, meno ir kultūros veikėjai, besimokančioji jaunomenė. Tai jų dėka, sutelktinės kultūrinės kūrybos dėka tas nedidelis, vos 60 tūkstančių siekiantis, lietuvių telkinys paliko gilius pėdsakus ne tik išeivijos gyvenime, bet -- galime drąsiai tvirtinti -- visoje naujausioje lietuviškosios tautinės kultūros istorijoje.

Dabartinė Vokietijos lietuvių veikla yra kitokia, nes kitos galimybės, kitos sąlygos, kita globalinė lietuvių padėtis. Tautos kamienas tėvynėje, it žiemkantis grūdas po gruodu, atlaikęs negandų ir sunkiausių išmėginimų metų, vis labiau parodo savo kūry-

binio želmens galią. Iš kitos pusės, pokarinės emigracijos jėgomis su stiprinti JAV-bių lietuviai vėl susigrąžino savo vadovaujamąją padėtį, kuri jiems priklausė tarp užsienio lietuvių dėl jų skaičiaus, tradicijų, palankesnių gyvenimo ir veiklos sąlygų.

Tačiau ir tokie, kurie šiandien yra, Vokietijos lietuviai turi kuo pasididžiuoti ir būti patenkinti savo atsiektaisiais laimėjimais ir užimamąja reikšminga vieta lietuviškajame pasaulyje. Būdami šiame krašte sunkiųjų pokario metų sąlygomis nuveiktojo lietuviškojo darbo tiesioginiais tėvais, jie nusipelnė tėvynės ir kitų kraštų lietuvių pagarbą už tai, kad išlaikė ir poemigracinėmis sąlygomis pritaikė eilę naudingų ir pavyzdžių kitiems tapusių institucijų. Čia užtenka tik suminėti Vasario 16 gimnaziją, tapusią savotišku simboliu viso pasaulio lietuviams. Dėmesio vertas Vokietijos lietuvių organizuotumas, daugialypė veiklos iniciatyvos, bendruomeninio darbo technika.

Yra, be abejo, ir šesėlių. Juk, kaip sakoma, neklysta tik tie, kurie nieko neveikia. Kituose Vakarų Europos kraštuose gyvenantys lietuviai su pagarba stebi savo tautiečių veiklą Vokietijoje ir nesvyruodami pripažįsta jiems natūralų tarpininko vaidmenį tarp pavergtosios tėvynės ir užjūrinio užnugario.

Ne tik už praeity atliktus darbus, ne tik už tuos, kuriuos išlaikė ir pratęsė, Vokietijos lietuviai nusipelnė pagarbą. Jie mus žavi ir įkvėpia savo naujomis iniciatyvomis. Visi žinome, ko kių padarinių šio krašto lietuvių turėjo 1950 metų emigracijos srautas. Atrodė, jog lieka tik ligonys, netinkama svetimiems darbo jėga. Vi-

Studijų savaitėje diskutuoja: dr. J. Dahmen, V. Marijočius, dr. A. Gerutis, vysk. A. Deksnys ir dr. P. Karvelis.

sa, ką turėjo geriausio, Vokietijos lietuviai atidavė kitiems kraštams, sau beveik nieko nepalimdami. O ir tokiomis netradicinėmis sąlygomis jie sukūrė naujų dalykų. Vokietijos lietuvių vardas neišnyko iš mūsų kultūrinio gyvenimo kronikos. Jie pasirodė verti to ypatingo pokario metų kūrybinio pakilimo paveldėtojai ir saugotojai.

Svarbiausiu poemigracinio laikotarpio kūrybiu laimėjimu reikia laikyti kasmet Vokietijoje rengiamas lietuviškųjų studijų savaites. Tai reikšminga naujovė visos lietuviškosios kultūros istorijos mastu, nes tokios tradicijos anksčiau neturėjome. Pavyzdys paimtas iš Vakarų, konkrečiai -- iš prancūzų visuomeninių savaitų (Semaines sociales), prasidėjusių 50 metų anksčiau. Jos ne akiai nukopijuotos, bet pritaikintos lietuviškom sąlygom, su savitu veidu. Jos rengiamos kasmet. Toks reguliarus pastovumas -- labai svarbus

savaičių bruožas, nes jis pakeičia trumpalaikes improvizacijų pasitangas ritmingu išankstiniu planavimu, ugdo naujus bendruomeninio darbo igūdžius.

Kitas labai vertingas savaičių bruožas -- lietuviškosios studijos. Po būvinių, pramoginių, laisvalaikio, poilsio renginių bent ten, kur daugiau lietuvių -- ne badas. Europinės lietuviškųjų studijų savaitės nuo pat pradžios pagrindinį svorį sutelkė į studijinį darbą, ieško pusiausvyros tarp intelektualinės ir meninės kūrybos, vengiant vienašališkumo. Mūsų dienų sparčiai besikeičiančiame pasaulyje, paskendusiame skubos veikloje, pasigendame susikaupimo, gilesnės minties. Dar svarbiau mums, pasaulyje išblaškytiems, susitelkimą ties gyvybiniais lietuviškosios būties klausimais. Mažesniu masteliu, išeinant iš Vakarų Europoje gyvenančių lietuvių interesus, Lietuviškųjų stu-

dijų savaitės yra tapusios svarbia metinio susitikimo vieta. Neturime visus apjungiančios bendros organizacijos, vieno bendro centro, židinio, apie kurį, kaip kokią ašį, sukūsti mūsų gyvenimas. Šią struktūrinę trūkumą bent iš dalies atstoja dinamiska savaičių institucija.

Ką tik pasibaigė XVII-ji Lietuviškųjų studijų savaitė Stuttgarte. Stebinčiam nuo pradžios jų raidai, nėra jokios abejonės -- tai buvo pavykusi ir ne vienu atžvilgiu tobulesnė, lyginant su ankstesnėmis. Ta proga norėtusi išreikšti nuoširdžią padėką Vokietijos lietuviams, atskiriams asmenims ir Krašto valdybai už tai, kad padėjo įsipilietinti, išlaikyti ir tobulinti tą gražią iniciatyvą, kuria žavisi tautiečiai tėvynėje ir užjūriuose.

Padėką lydi linkėjimai toliau sėkmingai tęsti gražiai išbandytą lietuviškosios kūrybos tradiciją. (Inf.)

LIETUVOJE JAUNIMUI TĖVAI NE PAVYZDYS

Tema -- inteligentas, inteligencija vis dar tebesvarstoma okup. Lietuvos spaudos puslapiuose. Neseniai išskeltas vienas būdingas bruožas: moksleiviai teigia, kad jiems daugiausia įtakos daro ne tėvai, negiminės, bet -- ištaigos vadovas ar kitas, atsakingas asmuo. Druskininkų vasarvietėje atlikti apklausinėjimai tų moksleivių tarpe, kurie pradėjo dirbti įmonėse ar kitur.

Kas gi paaikškėjo? 75% moksleivių pradėjo dirbti, norėdami būti savarankiški. Didžiausiu autoritetu 66% moksleivių laikė ištaigos vadovą. Kiti sektinį pavyzdį: anksčiau išdarbinę moksleivių draugai, bet to -- tie, kurie laiko bendrą madą ar elgesį ir vos 12% elgiasi taip, kaip tėvai jiems buvo nurodę. (E)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Studijų savaitės dalyviai valgykloje.

Dail. A. Krivickas aiškina knygų parodą.

Špionažo Kazas

PIERRE NORD

(11)

Pirmasis susitikimas tarp Wonder-Harry-Dubois įvyko 1969 m. sausio 29 d. dalyvaujant ir Annabelai, kuri iš pirmo žvilgsnio, kai Wonder ją ir Harry supažindino su Dubois pamatė, kad prancūzas nors ir simpatiškas, bet buvo savimi pasitikintis ir spinduliavo iš jo priešiškus. Koks? Ji negalėjo suprasti.

Dubois galantiškai nusilenkė ir ištisė Harriui ranką.

-- Oh! Mano komplimentas jums, brangus drauge. Tremtis jums turi būti švelni su ponija Grant. Jūs daug geriau atrodote negu Paryžiuje.

Sakydamas "brangus drauge", jis greičiausiai tyčiojosi, bet veidas spindėjo nuoširdumu. Atmosfera, kurią jis sukūrė per keletą sekundžių buvo ne laukta šitame šnipų susitikime, kad Wonder nežinojo ką daryti ir atsilošė kėdėje. Dubois, atsisėdęs priešais, pasiprašė nedrąsiai leidimo rūkyti savo pypkę, lyg būtų tikėjęs neigiamo atsakymo.

Kada Harry jam ištisė savo buvusios rezidentūros Paryžiuje narių sąrašą, net nepažiūrėjęs įsikišo į kišenę juokdamasis:

-- Tai malonu iš jūsų pusės! Bet tie žmonės kuo greičiausiai išgaravo po jūsų išvykimo. Tuo jūs

neabejojate. Geras komedijantas!

-- Ačiū, pulkininke, -- pasakė Harry.

-- Nėra už ką.

Wonder paklausė nesuprasdamas:

-- Už ką jūs dėkojate pulkininkui?

-- Pulkininkas Dubois mano, -- atsakė Harry, -- kad šiuos vyrus ir moteris, kurių viršininku aš buvau, nebūčiau toks niekšas išduoti. Ar ne taip, pulkininke?

-- Visai teisingai, -- atsakė Dubois.

Annabela iš karto pajuto simpatiją pulkininkui. Jos tautiečiai, tiesa, elgėsi korektiškai su Harriu, bet tik mandagiai ir viskas, nesijodamaudami asmeniškais sentimentais. Harry buvo klasifikuotas kaip "naudingas pabėgėlis", bet į žemesnę asmenų kategoriją, tuo tarpu Dubois su Harriu elgėsi kaip lygus su lygiu, kalbėjo kaip vyras vyrui. Gal ją kiek stebino Dubois taktika, kad jis mažai kreipė dėmesio į Harrio informacijas. Pavyzdžiui, kai Harry atidengė, kad ministerijos direktorius Guy Normand yra K.G.B. agentas, Dubois tik pasakė:

-- Teisingai. Elkim prie sekančio.

Kambary išviešpatavo tylą ir visų trijų burnos pasiliko atviros.

-- Kaip? Jūs žinojote? -- paklausė Wonder.

-- Taip. Aš savo sąrašą jį turiu jau šeštas mėnuo. Tik tai ji palikau ant ilgos virvės. Tas nieko nedavė ir ruošiausi paimti į nagą.

Kai Harry ištare prefekto Louis Toussaint pavardę, Dubois pradėjo juoktis.

-- Ne? Aš negalvojau, kad jis eis tiek toli. Tai plepys, kvailas ir pretenzingas, kuris, nežiūrint koks režimas būtų, nori būti ministru. Bet šis klou-

nas yra nepavojingas, bent iš mūsų taško žiūrint. Vidaus politikoje, tai kitas reikalas ir jau seniai administracija laiko jį nenaudingu. Jis nežino jokios krašto gynybos paslapties, ir jei ką davė Maskvai, tai tik klaidingas informacijas.

Truputį nusivylęs Harry užvedė kalbą apie mokslininką Francis Lenglet, šį kartą stipriai akcentuodamas, tikėdamasis išjudinti Dubois.

-- Aš jums sakau, pulkininke, kad mačiau G.K.K.N.R. kopijas jo tarnybos studijų ir raportų apie biologinį karą. Aš jums galėsiu duoti preciziškas pastabas dėl šių dokumentų.

Wonder šoko jam į pagalbą užimdamas kaltintojo vaidmenį:

-- Mes tam skiriame labai daug svarbos. Didžiama jo dokumentų, kuriuos pamatysite tuojau, aprašo amerikiečių išradimus. Kodėl amerikiečių? Nes mes neabejojame, kad Lenglet tarnyba buvo specialiai įkurta 1962 metais mūsų mokslinius išradimus šnipinėti.

-- Tai visai natūralu, -- ramiai atsakė šypsodamasis Dubois.

-- Ką? -- susuko dusdamas Wonder. -- Natūralu?

-- Klausykite! -- pasakė ramindamas Dubois. -- Amerika stovi mokslo avangarde, tad mes ieškome mokslinių žinių iš jūsų. Kaip jūs ieškote žinių pas mus. Aišku ne tų pačių. Skirtumas, kad jūsų agentai laimingesni, nes ieško malonesnių paslapčių mūsų parfumerijose, pas vyno gamintojus ir mūsų madų salionuose, tuo tarpu kai mūsų šnipai sunkiai dirba jūsų sunkioje pramonėje ir laboratorijose.

(Bus daugiau)

Spaudoje pasidairius

Kas daryti?

Taip nusiminęs V.R. Jūreivis klausia redakcijos ir skaitytojų patarimų tarybinės Lietuvos žurnale Švyturys. V. R. Jūreivis gyvena Klaipėdoje. Jo atvirą laišką žurnalas padėjo labai matojimoje vietoje. Iš viso to matyti, kad iškelta V.R. Jūreivio problema tarybiniam žurnalui atrodo aktuali ir svarbi. Laiškas yra toks:

Gerbiama Redakcijai!

Perskaitykit, prašau, mano laišką ir patarkite, ką daryti. O gal atspausdinkite jį -- tegul skaitytojai padeda savo patarimais.

Mano tėveliai -- karštai tikintys žmonės. O mus, vaikus, į bažnyčią jie tik varu nuvaidavo. Aš, išsiūstas į "dievulio namus", dažniausiai meškeriodavau Miniijoje. Mama išitikino, kad kunigėliu netapsiu, ir liovėsi vertusi lankyti bažnyčią.

Vėliau, kaip ir visi mano bendraamžiai, ištojau į komjaunimą, tarnavau Tarybinėje Armijoje. Grįžęs iš jos, tapau žveju.

Kartą grįžtu po keturių mėnesių reiso į kaimą, kuriame pas tėvus gyveno mano žmona su sūnumi. Uošvienė -- tikinti moteris, jos gričios sienos nukabinėtos šventųjų paveikslais...

Pavalgėm pietus, ir mano sūnelis, nueidamas nuo stalo, žegnoja: si: dėkoja dievui už valgį. Uošvienė pamatė, kad aš nustebe, ir sako: -- Matai, koks gabus tavo sūnus -- dar nė ketverių metų neturi, o viską supranta.

Uošvienė -- labai gera moteris. Ji myli anūkus. Bet ateina pavasaris, sūnus vėl važiuos pas senelę, vėl klausysis religinių pasakų...

Ką daryti?

Žmona -- taip pat tikinti. Kadaiše aš dėl to labai krimtausi. Tiesa, tuokiantis susiginčijome -- eiti bažnyčion ar nei? Tada meilės vardan nusileidau: apsimetęs tikinčiu, stojau prie altoriaus. Vėliau šiuolaikiai brangiai kainavo. Krikštyti mūsų Vytuką kategoriškai atsisakiau. Žmona supykė:

-- Nereikėjo manęs vesti, jeigu toks esi. Nereikėjo apgaudinėti. Ir pakrikštijo sūnų prieš mano valią, kai aš buvau išplaukęs į jūrą. Po keleto metų Vytukas eis į mokyklą. Nenoriu, kad mano sūnus išaugtų tikinčiu žmogumi. Mūsų šeimoje kyla barniai, nesutarimai, ir viskas dėl tos pačios priežasties.

Nejaugi mesti šeimą? Bet aš myliu žmoną, myliu sūnų. Sakysite, auklėk žmoną. Bet kaip, ko griebtis -- nežinau. Tad nuordžiai prašau: patarkite, kas turite gyvenimo patyrimo, -- ką vis dėlto daryti!

V. R. Jūreivis,
Klaipėda

Šios problemos, be

MIELOS SESĖS NETEKUS...

(A. a. Eugenija Betkauskienę prisimenant)

A. A. E. Betkauskienė

Eugenija Betkauskienė gimė Žemaitijoje -- Plateliuose. Jos tėvelis muzikas -- kompozitorius Vladas Paulauskas ją dar tik 3 metų pasiėmė į Panevėžį -- ten jis su šeima persikėlė dėstyti muzikos Panevėžio Mokytojų Seminarijoje ir vargoninkauti šv. Petro ir Povilo bažnyčioje. Taigi Eugenija, nors kilme žemaitė, augo ir brendė Aukštaitijos sostinėje -- Panevėžyje, tam nuostabiai mielumai ir gyvame mieste. Ji baigė Panevėžio gimnaziją 1932 m., drauge su mums pažįstamomis chicagietėmis: Halina Konkulevičiūte-Milakniene, Anele Juodikyte-Jadviršiene, Gene Rapolaite-Pustelninkiene ir Antanina Eringyte-Balaišiene. 1933 m. Eugenija Paulauskaitė iškėlė už Juozo Betkauskio, kurs tuo laiku buvo žemės ūkio mašinų akademijos bendrovės "Nemunas" vyr. buhalteris, vėliau to skyriaus vedėjas ir maldų direktorius.

Eugenija Lietuvoje vargo nematė, šeima gyveno gražiai, pasiturint. Lietuvoje gimė dvi Betkauskų dukrelės: Rasa Zita, dabar Dirkenė ir Lakštutė Brigita, dabar Vėžienė. Karo audrų nublokštą šeimą Vokietijoje gyveno daugiausia Muenchene. 1950 m. Betkauskai atvyko į Ameriką ir galutinai apsigyveno Cicero.

Eugenijos sveikata jau 8 m. prieš jos mirtį nebuvo pavydėtina. Savo kryželį ji kantriai nešė, niekam nesiskundė ir, tik labai artimi žinojo, kad ji iš viso serga. Ji rado laiko kitus ligonius lankyti. Prisirašė prie Lietuvos Dukterų drjos, nes jai artimo meigios forma.

abejo, labai skaudžios kiekvienoje šeimoje, kur tarp vyro ir žmonos kyla religinė arba ideologinė nesantaika. Dažnai ir mišrių tautų bei rasų šeimoms išgyvena visą tą skirtumų kompleksą. Tačiau, laisvoje visuomenėje yra tam tikros įtampos nebuvimas. Ta sustiprinta problemos įtampa atsiranda tikrai toje visuomenėje ir toje valstybėje, kuri ateistinę pasaulėžiūrą laiko savo valstybinės religijos forma.

Šis V. R. Jūreivio laiškas yra gyvas liudijimas, kad okupuotoje Lietuvoje nėra sąžinės laisvės, o yra pasaulėžiūrinis sleptis su išieinančiom sankcijom.

lė buvo arčiausiai širdies. Kada paskutinius du savo gyvenimo mėnesius ji jau sunkiai sirgo, nenorėjo, kad ją kas lankytų -- ne jos būdai buvo kalbėti apie savuosius vargus. Todėl jos mirtis š.m. rugpjūčio 6 d. buvo daug kam staigmena.

Povilas Dirkis pravedė atsisveikinimą koplyčioje, Antanas Balaišis kalbėjo Panevėžiečių Klubu vardu, primindamas velionės pagrindinius gyvenimo etapus, Jonas Jadviršis kalbėjo mokslo draugų vardu, nušviesdamas velionės dvasines savybes: melėdai, ir muzikai, paveldėtą iš tėvo ir gailėtingumą -- iš motinos. Lietuvos

Dukterų Draugijos pirmininkė Emilija Kiešienė priminė savo skausmą, kad iš Lietuvos Dukterų šeimos atimta tokia miela sesė, draugijos pasididžiavimas. Jį perdavė draugijos ir savo užuojautą šeimai ir artimiesiems. Rugpjūčio 8 d. sugaudė šv. Antano bažnyčios varpai, tarsi naujo gyvenimo kviesliai amžinybėn.

Žmogaus gyvenimo paiba daugiau ar mažiau vienoda. Tačiau pats Eugenijos gyvenimas nebuvo trafaletinis ar pilkai vienodas: kas ją arčiau pažino, lengvai pastebėjo jos praklinamą spindinčią asmenybę. Žinant jos būdą, spėtuome, kad ir iš amžinybės ji mus prašo: "Nedėjaukite dėl manęs, darykite gera"...

K. F. Gureckas

KATĖ ISTORIJOJE

Tarp klasiškų žmogaus priekintų gyvulių katė užima beveik paskutinę vietą. Ji vėliausiai atėjo į istorinę žviesą. Galbūt todėl, kad ji kilusi iš pačios tamsiausios senosio pasaulio vietos: vidurio Afrikos. Pradžioje, Egiptas, valdęs ir kultivavęs žiaurinę juodojo kontinento dalį, katės nepažinojo; nors jau buvo pastatę didžiausias savo piramides. Jie pažino tik jos artimus giminačius -- liūtus. Liūto galvą turėjo taikos ir gyvybės dievas Ra; liūto galva buvo ir mirties -- karo dievė Sachmet. Negalėtinga ir baisi tai buvo dievė: "iš jos plaukų smilko ugnis, jos nugara buvo krauju pasrūvisi, akys degė liepsnomis, ir kur uždavė uodega -- viskas pavirsdavo į dulkes". Jos šventyklose buvo laikomi gyvi liūtai, kurie kartais leisdavosi paglostomi, bet dažniausios savo prižiūrėtojų ir maitintojų, Sachmet kunigus. Tai buvo šventa dievės garbei mirtis.

Maždaug 2000 metų prieš Kristų egiptiečiai išėjo užkariauti "Kuš" žemės, t. y. Nubijos, nes ten girdėjo esant pasakiškai daug aukso. Aukso visumet viliojo žmones. Aukso rado ir iš Egiptas labai praturtėjo. Jie rado ten ir mažus žvėrelius, labai panašius į liūtus; pilkai dryžiuotu kailėliu ir gelsvai, beveik aukso spalva blizgančia nugara. Nubiečių vaikai juos miške gaudydavo ir prie savo trobos pririšę penėjo pelėmis. Tie žvėreliai buvo katės. Nubiečiai jau seniai buvo prijaukinę katę. Katė nebeapleido žmogaus, nors jau tėsė išdidi ir laisva, kada nori ateina, kada nori išeina.

Tu tuoju supratu egiptiečiai, jog čia bus jų karo dievės Sachmet dovana. Juk surasta karo metu, pačiai Sachmet vadovaujant toks pat išdidus gyvulys, kaip ir pati dievė. Svarbiausia, needė šventyklos kunigų. Šiuo kartą griežtoji dievė buvo maloninga: dovanojo gyvį, kurį netik kunigai, bet ir moterys galėjo laikyti ir glamonėti savo namuose. To gyvulio kailyje pati Sachmet atėjo į namus ir todėl įvalėjo būti garbinama. Jie jį pavadinė "Mau", pagal katės balsą, nes tikėjo ją savo vardą pasisakius. Nubiečiai ją vadino "gadiska".

Bast'o mieste, rytiniame Nylo krante, kur stovėjo aukščiausiasio Sachmet šventykla, katė buvo stebima, garbinama ir lepinama. Taip apie 1500 metų prieš Kristų katė tampa egiptiečių namų saugotoja, moterų ir vaikų patrona. Gimė nauja dievė, Sach-

met sesuo.

Katės galva dievės kultas paplito nepaprastu greitumu. Iš Bast'o miesto namų dievės tapo visos Egipto valstybės dievė. Jai buvo duotas Bastet vardas.

Iš naujosios dievės egiptiečių moterys išmoko koketerijos melė, nes tik viena katė moka taip koketuoti; vilioti katiną ir vėl atstumti. Kiekvieną malonę katinas turi išsikvoti. Katė buvo egiptiečių erotikos mokytoja. Todėl dievė Bastet vaizduojama su krepšeliu kairėje rankoje ir "Sistrum" dešinėje. Tai savotiškas muzikos instrumentas, kuriuo egiptietės viliodavo vyrus šokiui. Vėliau, graikių ir romėnų laikais, sistros būdavo puošiamos auksinėmis ar sidabrinėmis kačių figūrėlėmis.

Linksmas buvo dievės Bastet kultas; vienintelis giliai rimtame egiptiečių dievų kulte. Bastet neliko vien namų ir vaikų dieve; ji tapo elegancijos, gračingumo, erotikos ir džiaugsmo bei patitenkinimo dieve. Ji tapo rimto Egipto šypsena.

Penkis šimtus metų vėliau nelaimės užgriuvo kačių miestą Bast. Juodakiai, barbariškai faraono kariai sukilo ir savo lybių vadą pasodino miesto kraliumi. Vienok džiaugsmo dievė Bastet paliko jos religinę valdžią, nes ir jie mylėjo katės. Šypsena liko.

Ir vėl po 500 metų ateina Egiptui gedulas. Persų karalius Kambyses užpuola kraštą, išžudo žmones, sudegina miestus; bet kačių ir jis neliečia. Daug jų pasiima į Persiją, iš kur vėliau jos grįš kaip Angora ar Siamo katės. Vistiek šypsena liko. Bastet ir jos gyvulėlis Mau niekada nebuvo taip mylimi, kaip nuo nacionalinės gėdos ir žmogaus vargo laiku. Dar 440 metais prieš Kristų, rašytos istorijos tėvas Harodotas dalyvavo kačių šventėje Bast'o mieste.

Katės garbė vis augo. Vienas faraonas pasivadino "Pmai" vardu; kas reiškia "katinas". Princas Thutmosis savo mylimos katės sarkofagą papuošė skulptūra, kur katė su Osiriu (Osiris, vyriausias Egipto dievas) sėdi prie vieno stalo ir mandagiai valgo keptą žąsį. Katės nužudymas buvo baudžiamas mirties bausme.

Tuo laiku Roma valdė beveik visą vakarų pasaulį, ir Nylo valdovai stengėsi neduoti Romai jokios progos tiesti savo nagų į Nylo slėnį. Istorikas Diodoras buvo liudininku, kai romėnas per neapsižirėjimą chariotu

pervažiavo katę. Liaudis sukilo, Vargšas Ptolomėjus XI, Kleopatro tėvas, asuntė kuopą kareivių apsaugoti romėną gyvybę. Veltui, įniršusi liaudis romėną nulinčiavo, įtempti diplomatiniai santykiai su Roma visai nutrūko. 30 metų vėliau mirė gražuolė Kleopatra, o su ja prasmego ir Egiptas dykumos smėlyje. Po 2000 metų archeologai atkasinėja statulas, karstus ir muniijas šventųjų Bast'o kačių.

Nežuvo katė nei Romoje. Pirmiausia ji nukeliavo į turtočių ir galingųjų rūmus, kaip nepaprastai brangi dovana. Tokia brangi ir graži, jog romėnai savo dukteris ėmė vadinti "katių tėmis", kaip "Felicula" ar "Felicia". Ir jau 50 m. po Kristaus atsiranda gražios katės religinis paveikslas ant aukštos aristokratinės Calpurnia Felicia kapo paminklo. Į Romos liaudį katė negreit atėjo, nes plebėjai pelėms gaudyti turėjo prisijaukint kitokių žvėrelių. Vėliau tik Plutarkas pamini katę, kaip pelių gaudytoją.

Trys šimtai metų vėliau katė atsiranda germanų tarpe; taip pat mylima ir aprūpinta. Vengrų Vadalų kape yra surastas skelėtas su katės kaulais ant žmogaus krūtinės.

Kristus ir apaštalai katės nežinojo; Evangelijose ir apaštalių istorijoje katė neminima, kaip ir Senajame Testamente. Naujam tikėjimui pasiekus Egiptą, kraštą kurio pamaldieji turėjo palinkimą atsisukti dykumoje ir melstis, jie susiitiko katę. Atsisakydama, kaip ir senasis egiptietis, galėjo pasnikauti ir susikaupti be žmonių; bet vienatvė be katės -- neišsivaizduotina. Nubiečių dykumos svachas tapo ir vienuoliui mylimu gyvulėliu. Kaip labai sujaudintas turėjo būti eremitas popiežiaus Grigorijaus Didžiojo pamokslu; 6 šimtmečiu nes jam iššaukus: -- Paaukokite, kas jums brangiausia! -- vienuolis ištraukė iš plačios kutos rankovės savo dykumoje užaugintą draugę -- katę. Bet Grigorijus, didysis šv. Bažnyčios vienytojas ir stiprintojas, jo dovanos šypsodamas atsisakė. Jis irgi pažinojo vienumą ir iš savo rankovės ištraukęs parodė kačiuką, kurį visada ir visur su savim nešiojo.

Palestinoje Romos laikais jokių kačių nebuvo. Dabar ten pilna arabų valdymo palikty, gražių, riebių, išleptintų kačių. Pra našas Mohamedas, kaip ir Grigorijus, nešiojo katę savo buruso rankovėje. Nors jų religijos turėjo kovoti iki kraujo, bet jie vienodai mylėjo kates. Kartą Mohamedas skaitė rankas ant stalo padėjęs ir jo katė Muessa užmigo rankovėje. Jis turėjo skubėti į šventyklą ir, kad nepažadins Muessos, nupiovė buruso rankovę.

Nustebe židrejo Kryžiaus kariai į Oriento haremu kates, kurių malonumui buvo skirti puikūs sodai. Kaip haremu žmonos, konkubinos ir odaliskai kates lepino ir brangakmeniais puošė. Kiekvienas Mekkos karavanas per dykumą buvo lydimas net keliolikos kačių. Kaip malonės nustojusti sultono žmona rasdavo meilę ir pagūdą katės draugystėje, pirmasis istoriškas pavyzdys, jog senstančių ir nusivylusių moterų -- katė geriausia draugė.

Taip ne vienas Kryžiaus karys, kuris būtų nedavęs jokio "pardon" Mahomedo pasekėjui, pasiėmė jo gyvuliuką ir nešėsi namo į vakarus. Po baisios ir nereikalingos mirties nuo žaizdų, troškulio ir ligų, kačiukas atrodė geriausias, gražiausias ir vienintelis, ką jis galėjo paimti į Europos ramybę.

Bet Europoje dar ilgai nebuvo ramybės; nei krikščionims, nei katėms.

O. Areimaitė
(Mūsų Pastogė)

CLEVELANDE

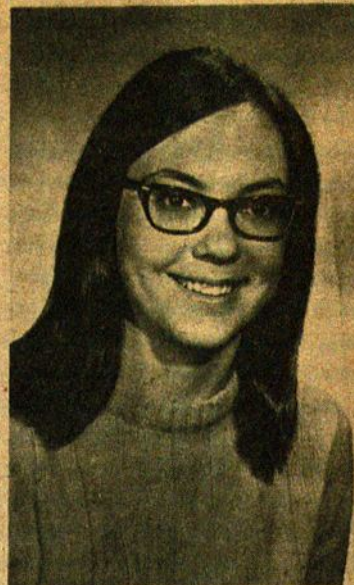
IŠNUOMOJAMAS 5 kambarių butas viršuj. Naujos parapijos rajone. Telef: 692-1169.

(66-67)

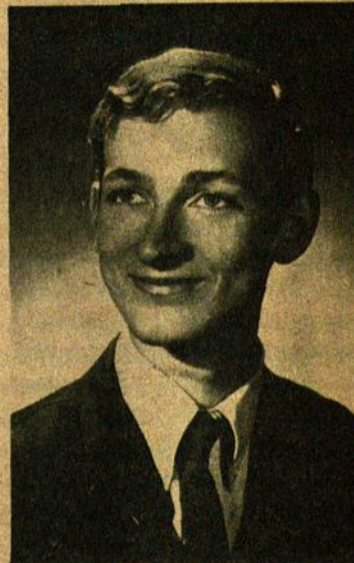
Elderly lithuanian woman as companion for elderly lithuanian woman. Call: 442-3510. (66-69)

1970 metų abiturientai

ABITURIENTŲ pristatymas lietuvių visuomenei įvyks rugsėjo 12 d., šeštadienį, Clevelande Pick Carter viešbutyje.

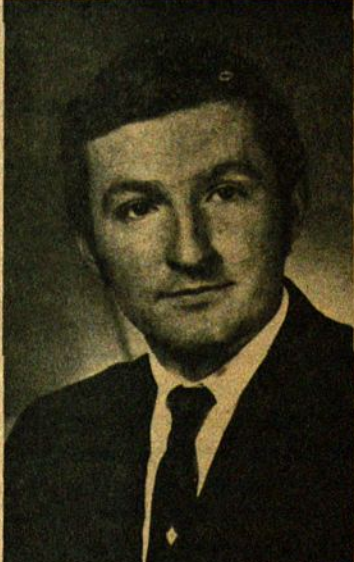
Marytė Idzelytė

Egidijus Marcinkevičius

Gražina Sviderskaitė

Vytautas Baltrukėnas

(Kitame Dirvos numeryje bus daugiau)

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

RUGSĖJO 12 D. Abiturientų pristatymas - balius.

RUGSĖJO 26 D. K. S. Karpiaus, 75 metų amžiaus proga, pagerbimas - banketas.

SPALIO 4 D. -- LRK Moterų Sąjungos 36 kuopos metinė vakariinė Naujosios parapijos salėje.

SPALIO 18 D. Religinės Šalpos vakaras Naujos Parapijos salėje.

**CLEVELANDE
IR APYLINKĖSE**

**SUKAKTUVININKAS
JOHN DeRIGHTER**

John T. DeRighter

Jonas gimė Anglijoje, kur jo tėvai buvo emigravę iš Lietuvos. Į Clevelandą Deraičių šeima atvyko 1906 metais. Čia augdamas Jonas mokėsi, ruošdamasis geresnei atečiai negu turėjo jo tėvai ir kiti darbo žmonės lietuviai.

Ištaigai kuriai jis daug metų vadovauja kaip vice-prezidentas — išdėstomas, įkurtai 1909 metais, suėjo 60 metų. Ji buvo pavadinta Cleveland Lithuanian Building and Loan Association. Vėliau pavadinta Lithuanian Savings and Loan Association. Paskiau, praplėtimui jos bendram bičiuliui, pavadinta Superior Savings and Loan Association.

Jonas įstojo į Lithuanian Savings įstaigą kaip tik tais laikais kada, prasidėjus višame krašte ekonominei krizei, prieš 1930 ir kelis metus po to, pradėjo žlugti, bankrutuoti net dideli bankai. Dirbdamas demokratų partijoje, buvo išrinktas atstovu į Ohio Legislatūrą, būdamas Columbus arti prie finansinių įstaigų kontrolės, padėjo daug pastangų išlaikyti šią lietuvišką įstaigą nuo liūdno likimo.

Prezidentas Rooseveltas, gelbėjimui krašto nuo finansinės krizės, 1933 metų pradžioje įvedė "bankų šventę", jos proga Jonas pasinaudojo išgelbėti šią lietuvišką įstaigą. Po to vėl padėjo daug darbo atgavinti ir išauginti iki dabar-

DIRVOS TRADICINIS RUDENS BALIUS

**ĮVYKS Š. M. RUGSĖJO 26 D., ŠEŠTADIENĮ, 7 VAL. VAK.,
ŠV. JURGIO PARAPIJOS SALĖJE.**

Šiame baliuje specialus garbės komitetas ir Clevelando lietuvių visuomenė pagerbs visuomenininką ir buvusį Dirvos redaktorių-leidėją

KAZĮ S. KARPIŲ,
75 metų amžiaus sukakties proga.

Pagrindinis kalbėtojas bus adv. **Antanas Lapinskas**, iš Chicagos, buvęs ALT S-gos pirmininkas.

Baliuje meninę programą atliks solistė **Aldona Stempužienė**,

akompanuojant muzikai **Reginai Brazaitienei**.

Baliaus programos vedėjas **Vladas Vijeikis** iš Chicagos. Gros J. PAZEMIO orkestras. Svečiai prie apskritų stalų (po 10) bus vaišinami šiltais ir šaltais užkandžiais bei gėri-

mais. Kaina asmeniui \$7.50. Vietas maloniai kviečiame rezervuoti Dirvoje — tel. 431-6344, pas A. Garmų — 481-7930, V. Blinstrubą — 531-2660 ir V. Stuogį — 486-2387.

Automobilių pastatymo aikštėse prie salės budės policija.

MIRĖ JUOZAS URBŠAITIS

Juozas Urbšaitis, vienas iš žymesnių ankstyvosios išeivijos darbuotojų, ilgametis Clevelando gyventojas, mirė rugp. 27 d., išgyvenęs 91 metus amžiaus.

Visą amžių buvo nevedęs, paskiausia keletą metų gyveno sau vienas, toli nuo Clevelando ir nuo giminių, taip vadinamame traileryje prie Andover, Ohio, miestelio. Ten jį lankydavo giminės ir artimesni draugai. Velionis buvo kilęs iš Svaiginių, Sudargo parapijos.

Nuo rusų kariuomenės tarnybos šalinamasis, Juo-

zas jaunas vyras perėjo sieną į Prūsiją, ten dirbo keletą metų, iš ten pradėjo šimtmečio atvyko į JAV ir į Clevelandą. Čia su laiku suvažiavo ir kiti jo broliai, kurie jau visi mirė.

A.A. Juozas Urbšaitis

Organizacinėje veikloje pasireiškė darbuodamas prie šv. Jurgio parapijos ir 1906 metais padėdamas įsteigti prie bažnyčios veikiančią Lietuvos Sūnų šv. Kazimiero Gvardiją, uniformuotą organizaciją. Tokios organizacijos seniau užsiėmė paradavimais šventėmis ir Velykų naktį garbės sargais bažnyčioje.

Greta vienos kitos bažnytinės organizacijos, Juozas darbavosi ir plačiau. Buvo vienas įsteigėjų Lietuvių Namų ir Paskolos Draugijos 1909 metais; ji su laiku išplito į dabartinę Superior Savings and Loan Assn. Jis toje augančioje įstaigoje buvo direktorium ir valdybos nariu iki sveikata leido. Pasitraukė 1945 metais. Čia liko sesuo Marė Astrauskienė. Laidotuvėmis rūpinosi brolio duktė Beatrice Orpse.

1911 metais Clevelando lietuviams rūpinantis įsigijimu Lietuvių Namų ir salės, velionis buvo tarp organizatorių, pirmininkas ir valdybos narys, taipgi narys Amerikos Lietuvių Piliečių Klubu. Visą laiką, buvo artimas Dirvai.

Rėmė Lietuvių Kultūrinį Darželį ir prenumeravo Dirvą iki paskutinių dienų.

Velionis buvo vienas iš geresnių viešų kalbėtojų susirinkimuose.

I karo metais darbavosi Lietuvai gelbėti komitetuose ir fonduose.

Pašarvuotas buvo Jakubs laidotuvių namuose, East 185th gatvėje. Pamaldos buvo šv. Jurgio bažnyčioje,

kurios naudai jis ankstyvais laikais daug darbavosi. Palaidotas Visų Sielų kapinėse šeštadienį, dalyvaujant dideliui būriui palydovų.

Ksk.

K. S. KARPIAUS PAGERBIMO GARBĖS KOMITETAS

Iniciatorių komitetas, sudarytas iš ALTS Clevelando skyriaus valdybos, Dirvos ir Vilties Dr-jos, kreipėsi į Clevelando įstaigų ir organizacijų vadovybes, kviesdamas prisidėti prie K. S. Karpiaus deimantinės amžiaus sukakties proga pagerbimo, sutinkant į jį to pagerbimo garbės komitetą. Ligi šiolei į K. S. Karpiaus pagerbimo garbės komitetą sutiko įeiti šie asmenys:

(Tęsinys iš 65 nr.)

Ed. Stepas,
Balfo direktorius,
P. Tamulionis,
LKDS Clevelando sk. pirm.
R. Premeneckienė,
Lietuvių Respublikonų Klubu pirm.
P. Balčiūnas,
šv. Kazimiero lit. mokyklos vedėjas,
Vladas Braziulis,
SLA 136 kuopos pirm.
Vytautas Braziulis,
SLA 14 kuopos pirm.
J. Malskis,
Lietuvių Piliečių Klubu pirm.

(Kitame nr. bus daugiau)

• Vysk. M. Valančiaus lit. mokykla darbą pradeda rugsėjo 12 d., 9 val. ryto šv. Jurgio parapijos patalpose. Mokykloje veiks vaikų darželis, 8 pradžios mokyklos skyriai ir 4 aukštesniosios mokyklos skyriai. Šiais metais mokykloje dirbs sekantys mokytojai: A. Balašaitienė St. Barzdukas, I. Bublienė, J. Budrienė, Pr. Joga, O. Mikulskienė, J. Petraitytė, A. Petukauskienė, R. Premeneckienė ir O. Žilinskienė.

Mokykla galės naudotis visomis buvusiomis šv. Jurgio parapijos mokyklos patalpomis ir mokslo priemonėmis. Todėl svarbu, kad visi lietuviai pasinaudotų šia mokykla. Jei lietuviai nesinaudos tai vyskupija nori panaudoti savo reikalus.

Jei susidarys kiek mokinių, kurie reikalingi specialios lietuvių kalbos klasės tai numatoma ir tokia sudaryti. Todėl tėvai prašomi registruoti visus vaikus nors jie būtų vyresnio am-

žiaus ir dar nelankę lietuvištos mokyklos.

• Šv. Kazimiero lietuvinininkų mokykloje mokslas prasidės rugsėjo 12 d., 9:30 val., 18022 Neff Road. Dėl smulkesnės informacijos prašau kreiptis pas tėvų komiteto pirmininką Antaną Kavaliūną, tel. 531-3785.

• Vytautas ir Julija Stuogiai džiaugiasi sulaukę anūko. Jų dukrai Guodai Carpenter, gyv. Virginia Beach gimė sūnus Michael Wilson.

• Prieš atnaujindami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

STRUCTURAL STEEL FABRICATING DRAFTSMEN

Wanted 2 draftsmen for an expanding progressive corporation. Must have at least 3 to 5 years experience. Unusual company benefits. Rapid advancement for an ambitious detailer-checker. Salary \$170 weekly plus. Call Collect Robert W. Hill, Personnel Director (315) 422-4124.

(63-66)

FOREMEN

For meat processing & sausage dept. — also smoked meats, curing, boning and smoking. Steady work, good salary & liberal fringe benefits.

Contact Fred Brent
PETERS SAUSAGE COMPANY
5454 W. Vernor Highway
Detroit, Mich.
(313) 826-5030
An Equal Opportunity Employer (58-67)

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

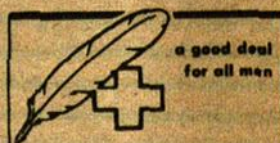
MACHINE OPERATORS

Exp. or will train on wrapping machines. Must have good coordination. Full & pt. time. Good hourly rate — paid holidays & fringe benefits. For appointment call Norwood, Ohio 513-351-6611. (62-68)

Engine lathe operator and horizontal boring mill operator first and second shift.

Good wages and fringe benefits. Steady work. Contact: Mr. Sullivan tel. 1-336-3511. Hydrapower Inc. 9948 Rippman Rd.

Wadsworth, Ohio
44281

**UNITED
APPEAL**

SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

**MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADETUS
INDĖLIUS.**

Už paprastus indėlius moka 5%

Už įvairius taupymo sertifikatus moka

5 1/4% iki 6%

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

**798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552**

**6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497**

**13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100**

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

**6835 Superior Ave. Telef. 391-1143
Cleveland, Ohio**

Kviečia visus tapti klubo nariais.

Palaikydami Klubą — kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.

Penktadieniais galima vaišintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.

Visi susitinkame Lietuvių Klube!

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

**6621 Edna Avenue
361-1763**

**936 East 185th Street
531-7770**

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Mirė poetas H. Radauskas

Praeitą savaitę Washingtone širdies smūgiu mirė poetas Henrikas Radauskas. Velionis buvo gimęs 1910 m. balandžio 23 d. Krokuvoje, bet ankstyvąją vaikystę praleido Gikonių kaime, Rozalino valsč., Panevėžio aps. I pas. karo metu gyveno ir pradėjo mokyklą lankyti Rusijoje. No 1921 m. vėl grįžo į Lietuvą, mokėsi Panevėžio gimnazijoje ir mokytojų seminarijoje. Kaune studijavo humanitarinių mokslų fakultete literatūrą ir teatro mokslą. Dirbo Klaipėdos radiofone pranešėju lietuvių ir vokiečių kalboms. 1949 m. atvyko į JAV ir dirbo Kongreso bibliotekoje Washingtone.

Literatūrinį darbą pradėjo studijų metais. Rašė straipsnius, vertė poeziją ir beletristiką iš kitų kalbų. Išleido eilėraščių rinkinius: Fontanas (1935), Strėlė danguje (1950), Žiemos daina (1955), Eilėraščiai (1965). Jo mirtis mūsų literatūrai yra didelis smūgis.

Radauskas savo kūryboje buvo originalus, sugebėjęs sulydyti modernius ir klasiškus poezijos elementus, žodis rūpestingai parinktas, muzikalus. Jo mėgiamiausia stilistinė priemonė buvo hiperbolė.

PRANCIŠKONAI
PERSITVARKO

Tėvas Jurgis Gailiusis, Pranciškonų provincijolas

Pagal pranciškonų gyvenimo taisykles, kas treji metai yra keičiama jų vadovybė, vienuolynų viršininkai ir pa-

skiriems vienuoliams yra skiriamos naujos pareigos. Toks jų persitvarkymas vyksta šią vasarą.

Jau yra išrinktas naujas provincijolas, netrukus bus padaryti kiti paskyrimai. Provincijolo pareigos atiteko T. Jurgui Gailiui, kuris jau daug metų anksčiau pranciškonams vadovavo. Ilga praktika, be abejo, jam daug padės, tvarkant įvairią ir sudėtingą jų veiklą.

Lietuviai pranciškonai, Amerikoje įsikūrę po antrojo pasaulinio karo ir greit čia išplėtę savo darbo laukus. Šiuo metu jie turi šešis vienuolynus, tris parapijas, spaustuve, leidžia laikraščius ir žurnalus, turėjo per daugelį metų lietuvišką gimnaziją.

Reikia manyti, jog Tėvo Gailiušo vadovybėje šie darbai bus tęsiami ir dar toliau plečiami. Atrodo tik jog jis labai pasigies neberadęs šv. Antano gimnazijos, kurią jis steigė, statė didingus pastatus ir jai ilgus metus vadovavo. Gimnaziją atgaivinti, atrodo, jau visi keliai uždari, tačiau ji laukia New Yorke užsimota nauja statyba, kurią pravesti reikės daug lėšų, darbo ir išminties. (tb)

K. S. KARPIAUS
DEIMANTINĖS AMŽIAUS
SUKAKTIES
SVEIKINIMAI

Artėjant K. S. Karpiaus 75-rių metų sukakties proga pagerbimui, kuris rengiamas Clevelande rugsėjo 26 d., daugelis kreipiasi teiraudamiesi adresu, kuriuo su k aktuviniai sveikinimai siųsti. Čia pagerbimo komitetas praneša, kad privatūs sveikinimai siųstini tiesiog K. S. Karpiui, 17805 Lake Shore Blvd., Cleveland, Ohio 44119.

Oficialieji ir organizacijų sveikinimai siunčiami Dirvos adresu: 6907 Superior Av., Cleveland, Ohio 44103. Iš čia jie bus pobūvyje perduoti suaktyvininkui.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

LIETUVIŲ KANKINIŲ KOPLYČIA

SV. PETRO BAZILIKOJE ROMOJE

JAU DEDIKUOTA

Jos įrengimo išlaidos dar reikalingos jūsų aukos. Įamžinkite save ir savuosius šio paminklo kūrėjų skaičiuje.

Savo auką siųskite:

LITHUANIAN MARTYRS' CHAPEL FUND
2701 West 68th Street
Chicago, Ill. 60629

A + A

JONUI NAUJOKUI

Lietuvoje mirus, broliui MATUI NAUJOKUI gilia užuojautą reiškia

Stasys Mankus ir
Ignas Jonikas

MINĖS OPEROS
SUKAKTĮ

Šiais metais sukanka 50 metų, kai buvo įkurta Lietuvos Opera (1920. XII.31) Kaune. Per tą laiką ji buvo labai aukštai meniškai iškilusi ir daug nuveikusi. Jaunutė Lietuvos Valstybė džiaugėsi ir didžiavosi ja, nes tikrai turėdavo kuopasirodyti prieš atvykusius iš Vakarų valstybių svečius.

Tos garbingos operos dalyvių dalis liko Lietuvoje, o kiti išsiblaškė po visą laisvąjį pasaulį. Lietuvos operos įkūrėjo prof. J. Žilevičiaus (kiti trys nariai -- įkūrėjai K. Petrauskas, J. Tallat-Kelpša ir St. Šilingas yra mirę) sumanymu, Chicagoje buvo sukvietas čia gyvenančių operos dalyvių organizacinis susirinkimas, kuris išrinko komitetą.

Organizaciniame susirinkime nutarta: Lietuvos Valstybinės Operos 50 m. sukakčiai paminėti surengti 1970 m. gruodžio 13 d. Jaunimo Centre minėjimą - akademią, kurios metu bus paimaldos už mirusius operos narius, plačios apimties operos dalyvių veiklos foto paroda, akademią su paskaitomis ir banketas. Taip pat nutarta ta proga, jei suklems lėšas, išleisti Lietuvos operos veiklos iki 1944 m. plačiai iliustruotą leidinį. Todėl prašoma visų, kurie turi įvairios medžiagos, kaip teatralinių bei asmeninių nuotraukų, plakatų, programų, kritikų kuo greičiau atsiųsti į Lietuvius Muzikologijos Archyvą J. Žilevičiui, 2345 W 56th St. Chicago, Ill. 60636

• INŽ. BRONIUS NAINYS, JAV LB Centro valdybos pirmininkas, buvo išvykęs į New Yorką ir rugpjūčio 18 tarėsi su New Yorko LB Apyg. valdyba dėl neįvykdytų New Yorko apygardoje rinkimų. Sutarta, kad New Yorko LB Apyg. valdyba rinkimus į JAV LB VI tarybą Tarybą praves iki 1970 m. spalio 18 d.

• ANTANAS REVENTAS, JAV LB Centro valdybos kviečiamas, sutiko sudaryti New Yor-

K. Ališausko knyga "KOVOS DEL LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBES" I tomas, redagavo Pr. Čepėnas, jauatiduota spausdinti. Spausdina M. Morkūno spaustuve Chicagoje.

I tomas apima: Lietuvą ir lietuviai pirmojo pasaulinio karo metu, Lietuvos kariuomenės organizaciją, lietuvių kovos su bolševikais ir bermontininkais. Knyga didelio formato, apie 500 puslapių, 43 karo veiksmų brėžiniai, foto nuotraukos, santrauka anglų kalboje, kietais viršeliais. Bus baigta spausdinti, įrista ir išsiuntinama 1971 m. balandžio mėn.

KVIEČIU Į TALKĄ

būti knygos mėcenatais, rėmėjais ir prenumeratoriais! Kadangi sunku žinoti, kokį egzempliorių skaičių spausdinti, tai maloniai kviečiu iš anksto knygą užsisakyti. Iš anksto knygą užsisakiusiems ir pinigų sumokėjusiems jos kaina \$12,00.

Veikalo rėmėjais bus paaukojusieji nemažiau \$25,00.

Veikalo mėcenatais bus paaukojusieji nemažiau \$200,00.

Mecenatų ir rėmėjų sąrašas bus įdėtas knygos pabaigoje.

Čekius ar perlaides siųsti: K. Ališauskas, 7312 So. Washtenaw Ave., Chicago, Ill. 60629, U.S.A.

Reiškiau pagarbą ir dėkoju

Kazys Ališauskas

..... iškirpti

K. Ališauskui
7312 So. Washtenaw Ave.
Chicago, Ill. 60629 USA

Siunčiu knygai "Kovos dėl Lietuvos nepriklausomybės" išleisti \$.....

Adresas (rašyti aiškiai)

Data

LOS ANGELES

• Inž. Almis ir Birutė Vitėnai neseniai susituokę Los Angeles mieste. Birutė yra teisininko Vinco ir Valerijos Kazlauskų duktė; baigusi lituanistinę mokyklą, veikliai dalyvavo lietuvių kolonijos organizaciniame gyvenime. Gavusi stipendiją, baigė matematikos mokslus Stanfordo universitete. Tarp daugybės sveikinimų, jaunesni sveikinimo telegramas gavo iš gubernatoriaus Ronald Reagan ir senatoriaus George Murphy.

IŠ LIETUVIŲ KOOPERATYVO VEIKLOS

Lietuvių Kredito kooperatyvas pirmąjį šių metų pusmetį baigė \$15,294.32 pajamomis, iš kurių atskaičius išlaidas, gryno pelno liko \$9,241.92. Iš šios sumos išmokėtas dalininkams dividendas \$6,865.77, 20% atidėta į rezervų fondą, ku-

ko LB Apygardos rinkiminę komisiją ir jai pirmininkauti.

• JAV LB CENTRO VALDYBA bendrarašėniu kreipėsi į visas LB apylinkių ir apygardų valdybas, kviesdama jas atsiųsti atstovus į PLB valdybos ruošiamą Bendruomenės -- Spaudos -- Radijo Dienas rugsėjo 18-19 d. Tabor Farm, So. dus, Michigan. Centro valdyba taip pat pakvietė V ir VI Tarybų narius.

SIŪSKIM SAVO VAIKUS Į

LITUANISTINES MOKYKLAS

Didmiesčio jaunos lietuviškos šeimos problemos yra didelės: vaiko fizinis saugumas ir jo sveikos moralės išugdytas yra patys didžiausi tėvų rūpesčiai. Vaikų mokslo laisvalaikis stovi tėvų didžiųjų problemų centre. Tai suprantama, vaikas kupinas fizinės energijos, kupinas prigimtinio dvasnio polėkio kuo daugiau matyti, išgirsti, sužinoti... Reguliari mokykla pilnai neatsako į vaiko prigimtinius polėkius ir ne išsemia jo turimą didelę fizinę energiją. Kas ir sudaro tėvams problemą.

Laimė, mes lietuviai turime lituanistines mo-

kyklas, kurios daug padeda jauniems tėvams spręsti šias išvardintas problemas. Pirmiausia, tenka konstatuoti faktas, kad lit. mokykla pilnai garantuoja vaiko fizinį saugumą, jo laisvalaikio metu. Kas svarbu: lituanistinė mokykla stato moraliai sveiką tautinę asmenybę. Lavina vaiko protą, atmintį. Lit. mokyklų mokytojai kreipia vaiko - mokinio dėmesį į etiką, estetiką, moralės reikalą. Žodžiu, lit. mokykla yra patikima tautinio švietimo institucija ir drauge patikima tėvų auklėjimo talkininkė. Lituanistinė mokykla yra ir lietuviukų vaikų susitikimo -- susidraugavimo vieta...

Lituanistinės mokyklos, jų mokytojai yra pilnai pasirengę sutikti -- priimti kiekvieną lietuviuką. Tėvų pareiga tik susirasti artimiausią lietuvių koloniją, Lituanistinės mokyklos vedėją ir laiku užregistruoti savo vaikus.

Tenelieka nė vieno lietuviuko lituanistinę mokyklą nelankančio!

Z. Juškevičienė

AMERIKOS ŪKININKAS

Amerikiečių ūkininkų skaičius smarkiai mažėja. Prieš 10 metų žemės ūkio vertėsi 15,6 milijonų narių, o jau 1969 m. ūkiuose gyveno 10,307,000 asmenų arba 5,1%. Taigi, tik kas dvidešimtas asmuo yra iš ūkio. Per dešimtį metų iš žemės ūkių pasitraukė apie 5,3 mil. asmenų.

Pasirodo, kad iš žemės ūkių pasitraukė daugiausia juodieji. Jei kasmet vidutiniškai iš žemės ūkių pasitraukė 3,8 proc., tai juodųjų -- 10,5%.

Saugus ir pelningas sutaupų,
investavimas į nekilnojamąjį turtą

Jūs gaunate Kalifornijos valstybės įstaigose įregistruotą nuosavybės lakštą, be Jūsų sutikimo ar su Jumis neatsiskačius niekam neperleidžiamą. Dėl smulkesnių informacijų kreipkitės į mus, lietuvių įkurtą ir vadovaujamą investavimo Bendrovę

RUTA Inc., 3002 Santa Monica Blvd.
Santa Monica, Calif. 90404
Tel.: (213) 828-7525

Pasiskubinkite įsigyti

AGONIJA

----- I Š K I R P T I -----

DIRVOS ADMINISTRACIJAI
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu dol., už kuriuos prašau atsiųsti:

..... egz. J. Gliaudos romaną "AGONIJA".
Kaina 5 doleriai.

Pavardė ir vardas

Adresas